

LUONTO JA VIRKISTYS

Satamaverkosto- ja veneiden talvisäilytysselvitys

11/2023

YLEISKAAVA 2060

Espoon kaupunki
Kaupunkisuunnittelukeskus
PL 43
02070 ESPOON KAUPUNKI

Tekijät:
Elina Tamminen, Ramboll
Ari Sirkiä, Ramboll

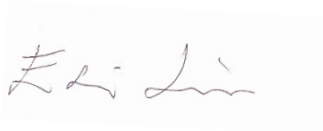
Taitto:
Ramboll

Esipuhe

Espoon yleiskaava 2060 tavoitteet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 13.3.2023. Kaavaluonnoksen valmistelun yhteydessä on laadittu erillisselvityksiä useista teemoista, kuten elinkeinoista, kaupasta ja luontoarvoista. Kaikkien tehtyjen selvitysten, analyysien sekä vaikutusten arvioinnin tarkoitus on tukea ja havainnollistaa kaavan ratkaisua. Tieto on tarkoitettu kaikille osallisille, päätöksentekijöille ja suunnittelijoille.

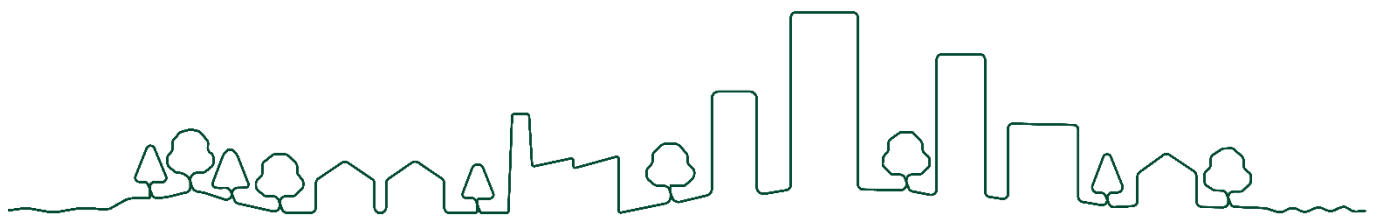
Tämän tilatarvetarkastelun tehtävänä on päivittää aiheesta 2017 laaditun Veneiden talvisäilytyksen kokonaistarkastelu -selvityksen tiedot kaavoituksen tueksi. Edellisen selvityksen jälkeen on päätetty, ettei Skatanniityn talvisäilytysaluetta voida toteuttaa ja veneiden säilytysalue Ämmäsmäelle on valmistunut. Tässä työssä lähtökohtana oli tarkastella, kuinka paljon talvisäilytysalueet tarvitsisivat tilaa, jos kokonaistalvisäilytyskapasiteetti vastaisi tulevaisuudessa vuoden 2017 selvityksen mukaisia tavoitelukumääriä. Työn tarkoituksena on talvisäilytyksen ohella hahmottaa veneilyn tilatarpeiden kokonaisuutta tulevaisuudessa. Laaditut satamakortit kuvaavat suuntaa antavasti, millaisia pienvenemääriä Espoon rannoille olisi mahdollista sijoittaa. Ne eivät ole suunnitelmia siitä, miten paikat tullaan toteuttamaan. Erilaisten venesäilytysalueiden tulevat laajuudet ja niiden sijoittuminen Espoossa ratkaistaan kaavaprosessien kautta, jolloin otetaan huomioon veneilyn tarpeiden ohella myös muita alueisiin kohdistuvia tavoitteita. Ensimmäinen askel toimintojen yhteensovituksessa on Espoon yleiskaava 2060.

Toivon teille kiinnostavia lukuhetkiä tämän selvityksen parissa!

Essi Leino

yleiskaavapäällikkö

Tiivistelmä suomi

Tämän tilatarvetarkastelun tarkoituksena oli hahmottaa pienveneilyn tilatarpeiden kokonaisuutta tulevaisuudessa Espoossa. Työn yhteydessä laaditut satamakortit kuvaavat suuntaa antavasti, millaisia pienvenemääriä Espoon rannoille on mahdollista sijoittaa venesatamiin. Ne eivät ole suunnitelmia siitä, miten paikat tullaan toteuttamaan. Erilaisten venesäilytysalueiden tulevat laajuudet ja niiden sijoittuminen Espoossa ratkaistaan kaavaprosessien kautta, jolloin otetaan huomioon veneilyn tarpeiden ohella myös muita alueisiin kohdistuvia tavoitteita. Ensimmäinen askel toimintojen yhteensovituksessa on Espoon yleiskaava 2060.

Vuonna 2017 laadittiin vaikeasti kuljetettavien veneiden talvisäilytyksen kokonaisratkaisun suunnitelma Espoon kaupungin hallinnoimille venesatama-alueille, jota on tässä selvityksessä päivitetty. Satamakortit on laajennettu kattamaan tietoja myös venesatamissa olevista laituripaikoista ja satamapalveluista Espoon kaupungin venesatamissa sekä yksityisissä Espoon alueella olevissa venesatamissa. Tässä tilantarvekartoituksessa on tunnistettu myös mahdollinen väliaikainen sijainti Finnoonsatamassa sijaitsevan kaupungin varikon toiminnoille alueelle suunnitellun asuinrakentamisen esirakentamisen ajaksi. Selvityksessä tarkasteltiin pintapuolisesti myös mahdollisuuksia tarjota laituripaikkioja tulevaisuudessa. Vähäinen laituripaikkatarjonnan lisäysmahdollisuus tunnistettiin muutamassa Espoon kaupungin satamassa.

Säilytyskaudella 2022–2023 kaupungin satamissa oli talvisäilytyksessä noin 2 550 venettä. Osa näistä veneistä kuului kuljetusluokan 1 ja 2a veneisiin, joita on helppo kuljettaa yleisellä tie- ja katuverkolla. Espoon kaupunginhallituksen elinkeino- ja kilpailukykyjaostossa on päätetty (EKYJ, 1.12.2014, §123), että tiekuljetuskelpoiset (luokka 1 ja 2a) veneet siirretään Ämmäsmäen veneiden säilytysalueelle, jotta nykyisten satamakenttien maankäyttöä voitaisiin kehittää. Päätös vapauttaa tilaa vaikeasti kuljetettavien veneiden säilytykselle satama-alueilla. Ämmäsmäellä sijaitsevalla veneiden säilytysalueella on tilaa noin 850 erikokoiselle veneelle, mutta talvisäilytyskautena 2022–2023 käytössä oli vain 22 % alueen kapasiteetista.

Tässä tilatarvetarkastelussa kaupungin venesatamiin on esitetty 1559 talvisäilytyspaikkaa vaikeasti kuljetettaville veneille, joista Finnoonsatamassa olisi noin 814 talvisäilytyspaikkaa. Nykyisten talvisäilytysalueiden lisäksi Tiilitehtaanlaiturin alueelle voisi olla mahdollista sijoittaa 130 kpl, jolloin talvisäilytyspaikkojen määrä satamissa olisi yhteensä 1689 talvisäilytyspaikkaa. Venesatamiin esitettyjen talvisäilytyspaikkojen lisäksi Ämmäsmäen säilytysalueelle mahtuu 850 venettä ympärivuotiseen säilytykseen.

Espoon kaupungin alueella sijaitseviin yksityisiin satamiin voitaisiin tilavaraustarkasteluiden perusteella sijoittaa reilu 400 vaikeasti kuljetettavien veneiden talvisäilytyspaikkaa. Näiden satamien järjestelyistä kuitenkin vastaa yksityinen maanomistaja tai kaupungin omistamalla vuokramaalla alueen vuokrannut tah.

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	1
1.1	Selvitysprosessi	2
2.	ESPOON SATAMAVERKOSTON NYKYTILANNE	3
2.1	Selvitys nykytilanteesta	4
2.2	Veneiden talvisäilytyksen nykytilanne	6
2.3	Satamien laituripaikkojen ja palveluiden nykytilanne	7
2.4	Vierasvenesatamien nykytilanne	8
2.5	Finnoo sataman nykytila ja suunnittelutilanne	9
3.	PIENVENELIIKENTEEN KEHITYKSEN TULEVAISUUDENNÄKYMÄT	10
3.1	Veneiden määrä	10
3.2	Talvisäilytys	12
3.3	Veneiden koko	12
4.	SATAMAKORTTIEN PERIAATTEET	14
4.1	Huomioitavat näkökulmat	14
4.1.1	Kuljetettavuusluokat	14
4.1.2	Talvisäilytys	15
4.1.3	Laituripaikat	16
4.1.4	Vierasvenesatamatoiminnot	16
4.1.5	Saaristovenelaituri	18
4.2	Tarkastelun periaatteet	18
4.3	Menetelmät ja rajaukset	19
4.4	Epävarmuustekijät	20
5.	TULOKSET	22
5.1	Veneiden talvisäilytys	22
5.2	Laituripaikat	24
5.3	Palvelut venesatamissa	27
5.3.1	Kaupungin merellinen varikko	27
5.3.2	Vierasvenesatama	28
5.4	Kustannukset	29
6.	JOHTOPÄÄTÖKSET	31
7.	LÄHDELUETTELO	33

LIITTEET

Liite 1 Satamakortit

Liite 2 Kustannuslaskelmat

1. JOHDANTO

Espoo kasvaa sekä tiivistyy ja etenkin rannoilla erilaiset maankäyttötarpeet kilpailevat samoista maa-alueista. Asuinrakentamispaineita kohdistuu myös veneiden talvisäilytysalueisiin, etenkin Finnoon uudessa kaupunginosassa, jossa nykyisin toimii Espoon suurin pienveneiden satama ja veneiden talvisäilytysalue. Tästä syystä Espoon kaupunki on selvittänyt erilaisia ratkaisumalleja veneiden talvisäilytykselle tulevaisuudessa.

Veneiden talvisäilytyksen tulevaisuudesta Espoossa on päätetty kaupunginhallituksen elinkeino- ja kilpailukykyjaostossa (EKYJ, 1.12.2014, §123), että kuljetuskelpoiset veneet siirretään Ämmäsmäkeen sittemmin perustetulle varastointialueelle, jotta nykyisten satamakenttien maankäyttöä voitaisi kehittää. Kaupunki ei kuitenkaan ole suoraan linjannut kokonaistalvisäilytyskapasiteetin vähentämisestä eikä lisäämisestä.

Vuonna 2017 laadittiin selvitys Veneiden talvisäilytyksen kokonaistarkastelu, jonka tarkoituksena oli laatia vaikeasti kuljetettavien veneiden talvisäilytyksen kokonaistarkastelun suunnitelma Espoon kaupungin hallinnoimille alueille. Nykysatamien satamakorttien suunnitelmien lisäksi suunniteltiin Finnooseen ja Tiilitehtaanlaiturin talvisäilytyksen uudisrakentamisalueille suunnitelmat ja huomioitiin Skatanniitylle tuolloin suunnitteilla olevan veneiden talvisäilytysalueen kapasiteetti. Selvityksen tehtävänä oli saada maankäytön suunnittelun tueksi määritettyä tarvittavat tilavaraustarpeet, saada alustavaa tietoa muutosten kustannuksista ja määritettyä toimia jatkosuunnittelua varten.

Tämän selvityksen tehtävänä on päivittää aikaisemman selvityksen tiedot nykytilanteesta kaavoituksen tueksi. Lähtökohtana on suunnitella kokonaistalvisäilytyskapasiteetti vastaamaan vuoden 2017 Veneiden talvisäilytyksen kokonaistarkastelu -selvityksen mukaisia tavoitelukumääriä. Edellisen selvitykseen jälkeen on päätetty, ettei Skatanniityn talvisäilytysaluetta voida toteuttaa ja veneiden säilytysalue Ämmäsmäelle on valmistunut.

Venesatamien satamakortit laajennettiin koskemaan yksityisiä venesatamia. Selvityksessä huomioitiin myös veneiden laituripaikka-alueet, vierasvenesataman ja kaupungin merellisen varikon sijoittuminen sekä satamien muut palvelut aikaisempaa tarkemmalla tasolla. Finnoonsataman talvisäilytyspaikkojen määrä perustui aiemman selvityksen kokonaispaikkamäärän tarvearvioon. Finnooseen sijoitettiin tarvittava määrä talvisäilytyspaikkoja, jotta kokonaispaikkamäärä toteutui kaupungin satamissa.

Tämän selvityksen tarkoitus on hahmottaa veneilyn tilatarpeiden kokonaisuutta tulevaisuudessa. Selvityksen satamakortit kuvaavat suuntaa antavasti, millaisia pienvenemääriä Espoon rannoille on mahdollista sijoittaa. Ne eivät siis ole suunnitelmia siitä, miten paikat tullaan toteuttamaan. Lopulta erilaisten venepaikkojen tulevat määrät ja niiden sijoittuminen Espoossa on poliittinen päätös ja satamakenttien maankäyttö ratkaistaan kaavaprosessien yhteydessä.

Selvitystä tukemaan perustettiin ohjausryhmä, johon kuului Espoon kaupungin, espooisten veneilijöiden ja konsultin edustajia:

Liisa Ikonen	Espoon kaupunki
Ossi Keränen	Espoon kaupunki
Elina Kuusisto	Espoon kaupunki
Mirva Talusen	Espoon kaupunki
Kaisa Lahti	Espoon kaupunki
Mervi Hokkanen	Espoon kaupunki
Jarmo Ikävalko	Espoon kaupunki
Jari Järvi	Espoon kaupunki
Lasse Raivio	Espoon kaupunki
Timo Holmström	Espoon kaupunki
Pasi Marjamaa	Espoon kaupunki
Olli Hämäläinen	Veneilevä Espoo
Pekka Hiltunen	Veneilevä Espoo
Harri Peltoniemi	Veneilevä Espoo
Elina Tamminen	Ramboll
Ari Sirkiä	Ramboll

Työhön osallistuivat myös suunnittelijat Deniss Nazarov ja Juha Kärkkäinen Rambollissa.

1.1 Selvitysprosessi

Selvityksen käynnistämistä on edeltänyt kaupungin sisäisten työpajojen sarja, joissa käytiin läpi satamien jatkokehityspotentiaalit useasta eri näkökulmasta. Työpajojen pohjalta kaupunki tunnisti selvitystarpeen sekä pystyi tuottamaan selvityksen lähtötiedoksi näkökulmat ja ajatukset laituripaikkojen ja talvisäilytysalueiden laajennusmahdollisuuksista sekä vierasvenesataman ja kaupungin merellisen varikon sijoittumisesta.

Selvitysprosessin olennaisena osana on ollut vuorovaikutus erityisesti Veneilevän Espoon edustajien sekä yksityisten satamien ja veneseurojen yhteyshenkilöiden kanssa. Veneilevä Espoo on edustanut veneilijöitä kaikissa kokouksissa, kerännyt palautetta edustamiltaan järjestöiltä, kommentoinut selvitystä ja satamakortteja sekä toiminut linkkinä muiden veneseurojen välillä. Yhteistyön ansiosta muun muassa seurojen vuokraamat talvisäilytyspaikkamäärät jäsenilleen saatiin selvitettyä.

Yksityisten satamien yhteyshenkilöt ovat tarjonneet arvokasta tietoa kyselyiden välityksellä satamiensa paikkamäärästä sekä mahdollisista kehittämistoimenpiteistä tai halukkuudesta kehittää satamatoimintaa. Moni yhteyshenkilö toivookin aktiivista viestintää kaupungilta myös tämän selvityksen jälkeen.

Selvitys pohjautuu vuonna 2017 laadittuun Veneiden talvisäilytyksen kokonaistarkastelun, inventoituihin paikkatietoihin, kaupungin lähtöaineistoihin sekä edellä kuvattuun vuorovaikutukseen. Selvitystä varten perustettu ohjausryhmä kokoontui työn aikana viisi kertaa.

2. ESPOON SATAMAVERKOSTON NYKYTILANNE

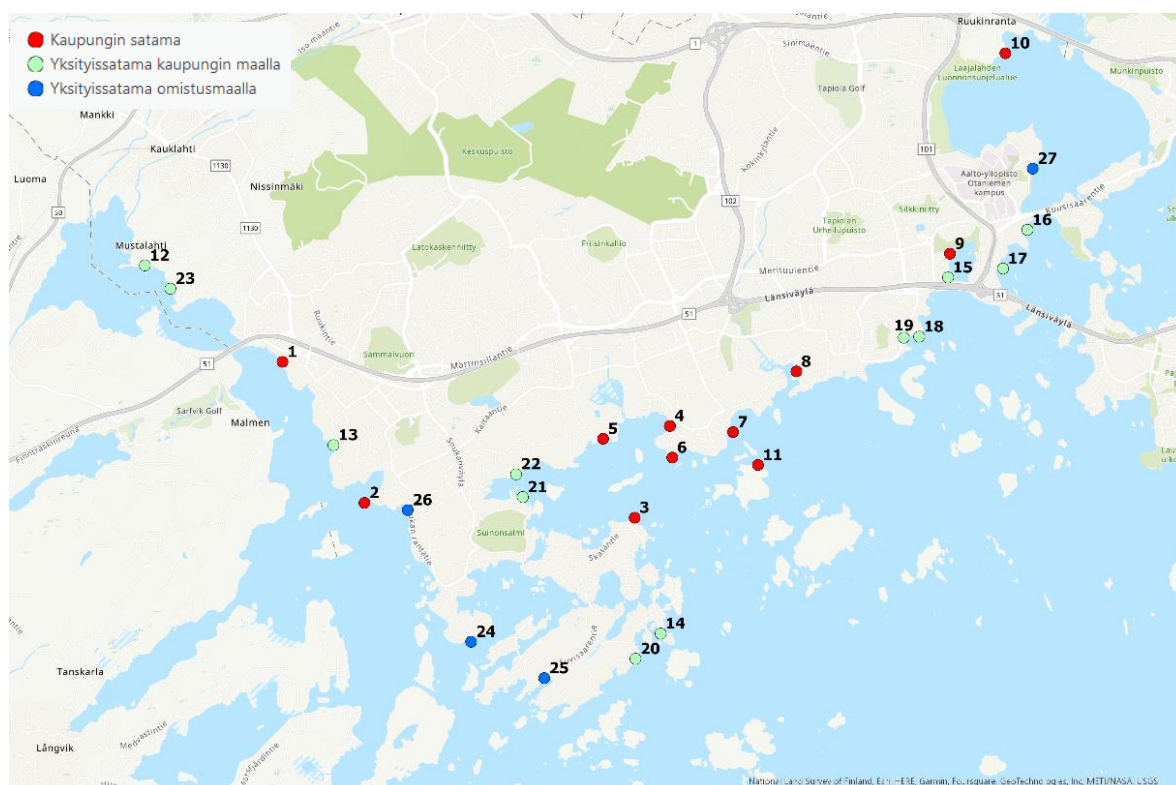
Espoon kaupungin alueella sijaitsee 27 satamaa, joista 11 on kaupungin satamia, 12 yksityisiä satamia kaupungin vuokraamalla maalla ja 4 yksityisiä satamia yksityismaalla. Talvisäilytystä on järjestetty 16 satamassa. Näistä 10 on kaupungin satamia, 3 yksityisiä satamia kaupungin vuokraamalla maalla ja 3 yksityisiä satamia yksityismaalla.

Pienvenesatamat on listattu taulukossa 1 ja niiden sijoittuminen Espoon rannikkoalueelle on esitetty kuvassa 1.

Taulukko 1. Espoon kaupungin alueella sijaitsevat pienvenesatamat.

	Sataman nimi	Hallinnointi	Talvisäilytys nykytilanteessa
1	Kivenlahden satama (Marinsatama)*	Espoon kaupunki	x
2	Klobbenin-Soukanlahden venesatama*	Espoon kaupunki	x
3	Svinön venesatama*	Espoon kaupunki	x
4	Sepetlahden venesatama*	Espoon kaupunki	x
5	Finnoonsatama (ent. Suomenoja)*	Espoon kaupunki	x
6	Nuottaniemen venesatama*	Espoon kaupunki	x
7	Nokkalanniemen venesatama*	Espoon kaupunki	x
8	Haukilahden venesatama ja Haukilahden-satama*	Espoon kaupunki	x
9	Otsolahden venesatama*	Espoon kaupunki	x
10	Laajalahti*	Espoon kaupunki	x
11	Iso-Vasikkasaari	Espoon kaupunki	
12	Tiilitehtaanlaituri (Mustalahti)*	Yksityinen, kaupungin maalla	
13	Laurinlahdensatama	Yksityinen, kaupungin maalla	x
14	Furuholmin satama ja Bodön satama	Yksityinen, kaupungin maalla	x
15	Otsolahti (Hakalahdon vene- ja kalakerho)	Yksityinen, kaupungin maalla	
16	Kalanokan satama	Yksityinen, kaupungin maalla	
17	Keilalahden satama	Yksityinen, kaupungin maalla	
18	Lyökkiniemen laituri	Yksityinen, kaupungin maalla	
19	Hiiralanlahden laituri	Yksityinen, kaupungin maalla	
20	Sävasund	Yksityinen, kaupungin maalla	
21	Hanikanlaituri	Yksityinen, kaupungin maalla	
22	Kaitalahden satama	Yksityinen, kaupungin maalla	x
23	Kallvik	Yksityinen, kaupungin maalla	
24	Amiraalinsatama	Yksityinen, yksityisomisteinen maa	x
25	Kylälahdensatama/Byvikshamnen	Yksityinen, yksityisomisteinen maa	x
26	Makkarlahden satama	Yksityinen, yksityisomisteinen maa	
27	Otasatama	Yksityinen, yksityisomisteinen maa	x

*) Mukana vuoden 2017 Veneiden talvisäilytyksen kokonaistarkastelussa.

Kuva 1. Pienvenesatamien sijainti Espoon kaupungin alueella.

Tiilitehtaanlaituri on nykytilanteessa kaupungilta vuokrattu yksityiselle toimijalle, mutta alueen kehitystä ja talvisäilytysaluetta on käsitelty kuten kaupungin satamia. Vuokrasopimuksen päätyttyä kaupungin on mahdollista toteuttaa muutoksia itse tai vaihtoehtoisesti mahdollisen vuokralaisen kanssa yhteistyössä.

2.1 Selvitys nykytilanteesta

Satamien nykytilanteen selvittämiseksi työssä inventoitiin kaupungin hallinnoimien satamien laiturij- ja talvisäilytyspaikkamäärät dronekuvauksen, Espoon kaupungin tarjoamien vuokrapaikkamäärätietojen sekä venekerhojen edustajien välillä käydyn sähköpostiviestinnän avulla. Yksityisten satamien nykytiedot inventointiin dronekuvauksen ja kahden kyselyn avulla. Lisäksi satunnaista tietoa haettiin satamien ja venekerhojen omilta verkkosivuilta. Alueiden historialliset kohteet ja luontoarvot saatiin kaupungin tarjoamista lähtötiedoista.

Yksityisille satamille toimitettu ensimmäinen kysely lähetettiin kaikkien kaupungin mailla tai yksityisomisteisella mailla sijaitsevien satamien yhteyshenkilöille (16 kpl). Tämän kyselyn tarkoituksena oli selvittää satamien kiinnostus oman toimintansa kehittämisen ja selvitystyöhön osallistumisen kannalta. Vastauksia tähän kyselyyn saatiin 11 kappaletta.

Toinen kysely toimitettiin niiden satamien yhteyshenkilöille, jotka halusivat osallistua selvitystyöhön (9 kpl). Tässä kyselyssä selvitettiin tarkemmin nykyisiä laiturij- ja talvisäilytyspaikkamääriä, mahdollista lisätarvetta sekä sataman tarjoamia palveluita. Tähän kyselyyn vastauksia saatiin 8 kappaletta.

Kaikissa kaupungin hallinnoimissa satamissa toimii vähintään yksi veneseura, joka vuokraa laiturij- ja/tai talvisäilytyspaikkoja jäsenilleen. Talvisäilytyspaikkojen määrä riippuu kaupungilta vuokratusta sataman säilytyskentän pinta-alasta. Satamakohtainen seurojen vuokraama

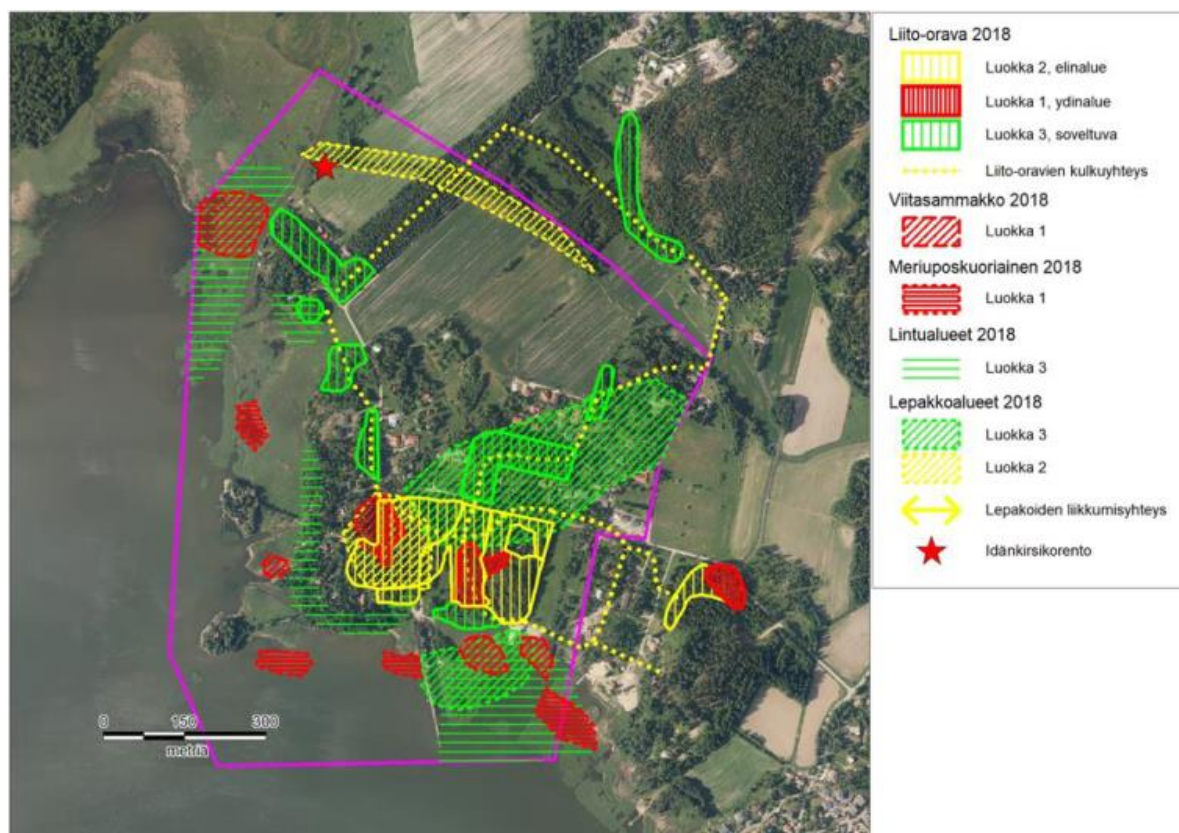
talvisäilytyspaikkojen lukumäärä selvitettiin seurojen edustajien, työryhmän Veneilevä Espoo-jäsenten ja konsultin välisen sähköpostiviestinnän avulla.

Espoon kaupunki vuokraa talvisäilytyspaikkoja suoraan yksityishenkilöille viidessä satamassa sekä Ämmäsmäessä. Laituripaikkoja vuokrataan suoraan seitsemässä satamassa. Satamakohtaiset paikkoja vuokraavat tahot on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Nykyisin Espoon kaupungin satamissa yksityishenkilöille/jäsenille talvisäilytys- ja laituripaikkoja vuokraavat tahot.

	Kaupungin satama	Vuokraa talvisäilytyspaikkoja yksityishenkilöille / jäsenille		Vuokraa laituripaikkoja yksityishenkilöille / jäsenille	
		Kaupunki	Seurat	Kaupunki	Seurat
1	Kivenlahden satama (Marinsatama)	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
2	Klobbenin-Soukanlahden venesatama	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
3	Svinön venesatama	ei	kyllä	kyllä	kyllä
4	Sepetlahden venesatama	ei	kyllä	ei	kyllä
5	Finnoonsatama	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
6	Nuottaniemen venesatama	ei	kyllä	ei	kyllä
7	Nokkalan venesatama	ei	kyllä	ei	kyllä
8	Haukilahden venesatama ja Haukilahdensatama	ei	kyllä	kyllä	kyllä
9	Otsolahden venesatama	kyllä	kyllä	kyllä	ei
10	Laajalahti	kyllä	kyllä	kyllä	ei

Tiilitehtaan alueelle on laadittu vuonna 2019 Espoon Mustalahden kulttuuriympäristöselvitys sekä vuonna 2018 Espoon Mustalahden Luontoselvitys, jotka on otettu huomioon Tiilitehtaan laiturin tilantarveratkaisua laadittaessa. Tiilitehtaanlaituri sijaitsee Äminnen tiilitehtaan muinaisjäännösalueella ja alueen luontoarvot rajoittavat suunnittelua sekä tilankäyttöä. Muinaisjäännösalue kattaa koko tarkastelualueen, joten alueen suunnittelun edetessä kehittämismahdollisuuksia tulisi arvioida yhteistyössä museoviranomaisen kanssa. Alueella on paljon luontoarvoja kuten liito-oravien ydinalueet, viitasammakkoesiintymät ja meriuposkuoriaisen elinalueet. Liito-oravat sekä viitasammakot ovat luontodirektiivin liitteen IV turvin tiukasti suojeltuja lajeja, joiden lisääntymistä tai levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain (lsl 9/2023, 78 §) nojalla kielletty. Meriuposkuoriainen on rauhoitettu ja luontodirektiivin liitteen II laji. Eliöiden reviirit saattavat muuttua ajan kuluessa. Tiedot luontoarvoista ja arvokkaan lajiston esiintymisestä tulee päivittää ja suojeltavien lajien esiintymistilanne selvittää ja huomioida tarkemmassa suunnittelussa ennen satama-alueen muutoksia. Alueen suunnittelun lähtökohtiin liittyy siten vielä epävarmuustekijöitä. Tilantarveratkaisussa huomioidut vuoden 2018 luontoselvityksen mukaiset luontoarvot ja niiden sijoittuminen on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2. Mustalahden luontoselvityksen yhteenvetokartta: liito-orava, linnut, lepakot, viitasammakko, idänkirsikorento ja meriuposkuoriainen (Mustalahden luontoselvitys 2018, Espoon kaupunki)

2.2 Veneiden talvisäilytyksen nykytilanne

Espoon kaupungin alueella sijaitsevista 27 pienvenevenesatamassa on yhteensä noin 2 950 talvisäilytyspaikkaa kaikenkokoisille veneille. Espoon kaupungin hallinnoimissa 11 venesatamassa on yhteensä noin 2 550 talvisäilytyspaikkaa. Näistä osa on kaupungin suoravuokrauspaikkoja ja osa venekerhojen hallinnoimia. Yksityisten venesatamien yhteydessä (16 satamaa) on yhteensä noin 400 talvisäilytyspaikkaa. Kaupungin omistamassa Vasikkasaaren satamassa ei ole veneiden talvisäilytystä. Satamien lisäksi Espoon kaupunki tarjoaa ympärivuotista säilytystä Ämmäsmäessä, yhteensä 850 säilytyspaikkaa. Talvisäilytyskautena 2022–2023 Ämmäsmäen säilytyspaikoista oli käytössä noin 22 % (185 paikkaa).

Espoon kaupungin venesatamien veneidentalvisäilytyspaikat on varattu ensisijaisesti kaupungin venesatamien laituripaikanhaltijoille. Myös muut kuin laituripaikan haltijat voivat saada talvisäilytyspaikan, jos paikkoja on vapaana.

Keväällä 2023 tehdyssä laskennassa satamien laituripaikkojen lukumäärä Espoossa oli noin 5 970 kpl. Tämä tarkoittaa sitä, että laituripaikan omaavista veneistä reilu 3 000 säilytetään muualla kuin satamien yhteydessä olevilla talvisäilytysalueilla, kuten yksityisissä säilytystiloissa, yksityisillä palveluntuottajilla, omilla pihilla ja jopa yleisillä pysäköintialueilla.

Taulukossa 3 on esitetty kaupungin hallinnoimien mantereella sijaitsevien venesatamien talvisäilytysalueilla olleiden talvisäilytyspaikkojen lukumäärät vuoden 2023 inventoinnissa.

Taulukko 3. Talvisäilytyspaikkojen lukumäärät kaupungin satamissa 05/2023.

Satama	Kaupungin vuokraamat paikat	Seurojen vuokraamat paikat	YHTEENSÄ
Kivenlahti	43	165	208
Soukka	39	49	88
Svinö	0	33	33
Finnoo	989	621	1 610
Sepetlahti	0	52	52
Nuottaniemi	0	144	144
Nokkala	0	93	93
Haukilahti	0	115	115
Otsolahti	72	52	124
Laajalahti	50	30	80
YHTEENSÄ	1193	1354	2547

2.3 Satamien laituripaikkojen ja palveluiden nykytilanne

Espoon kaupungin alueella sijaitsevista 27 pienvenesatamassa on yhteensä noin 5 980 laituripaikkaa (venepaikkaa). Espoon kaupungin hallinnoimissa 11 venesatamassa on yhteensä 4 630 laituripaikkaa. Osa näistä paikoista on kaupungin suoravuokrauspaikkoja ja osa venekerhojen hallinnoimia paikkoja. Yksityisissä satamissa (16 kpl) on noin 1336 laituripaikkaa, joista 953 sijaitsee kaupungin vuokramaalla.

Taulukossa 4 on esitetty kaupungin hallinnoimien mantereella sijaitsevien venesatamien laituripaikkojen lukumäärät vuoden 2023 inventoinnissa.

Taulukko 4. Nykyiset veneiden laituripaikkamäärät kaupungin satamissa 05/2023.

Satama	Kaupungin vuokraamat paikat	Seurojen vuokraamat paikat	YHTEENSÄ
Kivenlahti	383	304	687
Soukka	153	284	437
Svinö	204	68	272
Sepetlahti	0	98	98
Finnoonsatama	854	436	1290
Nuottaniemi	0	427	427
Nokkala	0	182	182
Haukilahti	208	448	656
Otsolahti	384	75	459
Laajalahti	125	0	125
KAIKKI YHTEENSÄ	2311	2322	4633

Sataman sijainti ja sinne johtavan vesiväylän syvyys sekä väylällä sijaitsevat mahdolliset sillat rajoittavat laitureita käyttävien veneiden kokoa. Mikäli satamaan johtava vesiväylä on hyvin matala, ei sinne voida kuljettaa suuren kokoluokan veneitä. Myös sillan alitukset eivät onnistu purjeveneiltä ilman, että masto otetaan alas alituksen ajaksi. Espoon alueella on useita matalan vesiväylän kautta kuljettavia satamia, joista suurin osa on yksityisten toimijoiden hallinnoimia.

Nykytilanteessa kaupungin hallinnoimissa satamissa on tarjolla erinäinen joukko palveluita veneilijöille, alueen asukkaille ja ulkoilijoille. Palveluiden määrä ja laatu vaihtelevat satamittain. Näitä ovat mm. veneluiskat, veneiden nostopaikat, mastonosturit, veneen pesupaikat, sähkö- ja vesipisteet, septitankin tyhjennyspisteet, jätteenkeräyspisteet, polttoaineen jakeluasemat, ravintolat ja kahvilat, wc-tilat ja suihkut, veneiden huoltopisteet, autojen pysäköintialueet, joukkoliikenneyhteydet sekä vierasvenesatamapalvelut. Lisäksi erityisesti alueen asukkaille ja alueella ulkoileville on tarjolla saaristoveneyhteyksiä ja -laituri, uimarantoja, leikkipaikkoja, ulkoilureittejä (mm. rantaraitti), välinevuokrausta sekä talvisin autojen pysäköintialueet ja yhteydet mm. hiihtoreiteille, pilkkimistä, retkiluistelua ja jääpurjehdusta varten.

Yksityisissä satamissa palveluita on tarjolla vähemmän kuin kaupungin satamissa, ja ne ovat pääsääntöisesti vain venepaikan vuokranneiden tai yhdistysten jäsenten ja heidän vieraidensa käytössä.

2.4 Vierasvenesatamien nykytilanne

Vierasvenesatama on paikka, joka on suunniteltu vastaanottamaan ja palvelemaan veneilijöitä, jotka saapuvat alueelle muutamaa tuntia pidempiaikaiselle vierailulle muista satamista, pääasiassa ulkopaikkakunnista.

Vierasvenesatamissa on yleensä laituri tai laitureita, jotka on varattu juuri tähän tarkoitukseen. Veneen saapuessa satamaan, se kiinnitetään vierasvenelaituriin. Poikkeuksellisesti vene voidaan kiinnittää ensin vastaanottolaituriin ja sen jälkeen vastaanottotoimistosta selvitetään tarkempi pidempiaikainen laituripaikka veneen kiinnitykselle. Toimistossa voi hoitaa satamamaksut, saada lisätietoja alueesta ja sen palveluista sekä pyytää apua tarvittaessa.

Vierasvenesatamat tarjoavat erilaisia palveluja veneilijöille, kuten sähkö- ja vesiliitännät veneisiin, septitankin tyhjennysmahdollisuuden, polttoainepisteet ja jätehuollon, saniteetti-, sauna- ja suihkutilat, kahviloita ja ravintoloita, joukkoliikenneyhteydet lähialueella sijaitseviin kaupunkikeskuksiin tai kaupunkeihin sekä satama-alueen valvontaa.

Tällä hetkellä Espoon kaupungilla tai kaupungin alueella ei ole virallista vierasvenesatamaa. Vierassatamat.fi -verkkosivuston perusteella Espoon alueella tarjotaan vierasvenetoimintoja:

Kaupungin satamat mantereella:

- Haukilahti
- Nuottaniemi
- Otsolahti
- Seapoint Skata Marin, veneasema
- Skata Marin

Yksityiset satamat mantereella:

- Keilaranta Marina

Virkistysaaret:

- Gåsgrund
- Stora Herrö
- Iso Vasikkasaari, itäinen
- Iso Vasikkasaari, läntinen

Kaupungin hallinnoimissa satamissa palvelua tarjoavat satamassa toimivat venekerhot. Nuottaniemessä vierasvenesatamapalveluja tarjoaa Espoon Pursiseura EPS Ry, Haukilahdessa Espoon Merenkulkijat Ry ja Otsolahdessa Tapiolan Venekerho ry. Iso Vasikkasaaren ja Seapoint Skata Marinin palveluntarjoajia ei selvityksen aikana saatu tietoon.

Tämän selvityksen yhteydessä selvitettiin mahdollisuuksia kaupungin viralliselle vierasvenesatamalle. Lähtökohtaisesti palvelun toteuttaminen olisi helpointa toteuttaa seurojen kanssa yhteistyössä.

2.5 Finnoo sataman nykytila ja suunnittelutilanne

Finnoo on Suomen suurin pienvenesatama, jossa on nykyisin noin 1 300 laturipaikka ja noin 1 600 talvisäilytyspaikkaa veneille. Satamassa telakoidaan talven aikana pääosin suuria veneitä, joiden kuljettaminen yleisellä liikenneverkolla vaatii erikoiskuljetutusta sekä myös henkilöautolla trailerilla kuljetettavia veneitä. Alueen sijainti meren rannalla ja uuden metroaseman välitön läheisyys kohdistaa painetta kehittää aluetta myös muuhun käyttöön kuin veneiden talvisäilytykseen.

Satama-alueella sijaitsee Espoon kaupungin veneilyyn ja satamatoimintoihin liittyvä varikko. Varikon kautta hoidetaan muun muassa Espoon virkistysseurien huolto. Puu- ja wc-huolto ovat roskien keräämisen ohella eniten työllistävät toimenpiteet. Eri satamien tavoitettavuus ja huolto onnistuu logistisesti järkevästi Finnoosta. Satamassa toimii lisäksi muutama kaupallinen toimija sekä kaksi veneseuraa, jotka tarjoavat palveluita jäsenistölleen.

Veneiden talvisäilytyksen tulevaisuudesta Espoossa on päätetty kaupunginhallituksen elinkeino- ja kilpailukykyjaostossa (EKYJ, 1.12.2014, §123), että kuljetuskelpoiset veneet siirretään Ämmäsmäkeen sittemmin perustetulle varastointialueelle, jotta nykyisten satamakenttien maankäyttöä voitaisi kehittää. Kaupunki ei kuitenkaan ole suoraan linjannut kokonaistalvisäilytyskapasiteetin vähentämisestä eikä lisäämisestä. Siksi tämän selvityksen lähtökohtana on suunnitella kokonaistalvisäilytyskapasiteetti vastaamaan vuoden 2017 Veneiden talvisäilytyksen kokonaistarkastelu -selvityksen mukaisia tavoitelukumääriä.

Finnoosataman alueen maankäyttö suunnitellaan osana koko kaupunkia koskevaa Espoon yleiskaava 2060:tä. Finnoon alueen maankäytön muutoksen käynnistymisen keskeisenä ajurina on toiminut Länsimetron rakentaminen sekä valtuuston päätös Espoon jätevedenpuhdistamon siirtämisestä Suomenojalta Blominmäkeen. Yleis- ja asemakaavaa on tarkoitus suunnitella rinnakkain. Kaupunki omistaa koko satama-alueen.

Satama-alueen yleiskaavoitus alkoi osana Finnoon osayleiskaavaa. Osayleiskaavan pohjoisosa on lainvoimainen (2018), mutta satama-alue erotettiin kaavaprosessin aikana omaksi kokonaisuudekseen, jonka suunnittelu jatkuu edelleen. Alueen asemakaavoitus käynnistyy yleiskaavoituksen edettyä ja se tulee tarkentamaan yleiskaavan ratkaisua.

3. PIENVENELIIKENTEEN KEHITYKSEN TULEVAISUUDEN- NÄKYMÄT

3.1 Veneiden määrä

Vuoden 2023 tietojen perusteella Traficomin vesikulkuneuvorekisteriin on merkitty Espoo pääasi-
alliseksi käyttökunnaksi 7446 veneelle. Näistä moottoriveneitä on 6009 kpl, purjeveneitä 1371
kpl ja moottoripurjehtijoita 66 kpl. On kuitenkin huomioitava, että rekisteröintipakko ei koske alle
5,5 metriä pitkiä veneitä, mikäli veneen moottoriteho alittaa 15 kW/20 hv. Lisäksi on mahdollista,
että vene, jonka käyttökunnaksi on rekisteröity Espoo, on käytössä muualla, tai toisin päin.

**Taulukko 5. Venerekisteriin merkityt venemäärät, joiden käyttökuntana venerekisterissä on Espoo vuo-
sina 2017, 2020–2023 vuoden alussa.**

Venetyyppi	v 2017	v 2020	v 2021	v 2022	v 2023
Moottorivene	5715	6214	6203	6195	6009
Purjevene	1360	1372	1371	1360	1371
Moottoripurjehtija	62	69	68	64	66
Yhteensä	7132	7655	7642	7619	7446
Muut veneet (pääosin vesiskootterit)	111	447	397	324	283

Espoossa on keskimäärin yksi rekisteröity vene 41 asukasta kohti. Vuonna 2017 vastaava luku oli
38 yhtä rekisteröityä venettä kohti. Kaupungin ja seurojen laituripaikkoja riittää 75 %:lle vene-
kannasta, olettaen, että venepaikkaa käyttävät rekisteröidyt veneet. Loppuosa veneistä käyttää
todennäköisesti yksityisiä laitureita ja osa on käytössä muualla tai säilytetään trailerilla. Kaupun-
gin ja veneseurojen talvisäilytyspaikat riittävät 50 %:lle arvioidusta venekannasta, sisältäen Äm-
mäsmäen veneiden säilytysalueen. Todennäköisesti moni säilyttää veneensä talvella omalla pi-
halla, yksityisen yrittäjän säilytyksessä tai toisessa kunnassa.

Tulevaisuuden venepaikkatarpeen ennustaminen on vaikeaa ja venekannan kasvu on historialli-
sesti vaihdellut erittäin herkästi taloudellisten suhdanteiden mukaan.

Finnboatilla on vuonna 2012 valmistunut Visio 2025 Tulevaisuuden venepalvelut -selvitys, jossa
käsitellään veneilyalan ja veneilyn tulevaisuuden näkymiä. Selvityksen mukaan nuoremmat ikä-
luokat ovat selvästi palvelumyönteisemmät kuin vanhemmat ikäluokat ja ovat sen takia valmiita
ostamaan veneilyyn liittyviä palveluita, kuten talvitelakoinnin kokonaisvaltaisena palveluna ve-
neennostosta syksyllä veneenlaskuun keväällä. Toisaalta myös ikääntyvät ikäluokat ovat sellai-
sessa elämäntilanteessa, että heillä on varaa palvelujen hankintaan eivätkä he välttämättä enää
pysty hoitamaan kaikkia veneilyyn liittyviä tehtäviä omatoimisesti. Toinen näkyvä trendi on osa-
omistaminen ja veneen vuokraaminen.

Uusimman Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n (SPV) veneilykyselyn ja seurahaastattelun 2019–
2020 tulokset ovat hyvin samansuuntaisia kuin Finnboat-selvityksenkin tulokset. Veneilijät ikään-
tyvät ja nuoria tulee vähän veneilyn piiriin. Myös veneiden vuokrauksen ja osaomistuksen (kimp-
paveneet) oletetaan yleistävän – etenkin nuorten keskuudessa. Veneiden koko on myös kasva-
massa. Veneiden säilytysmahdollisuudet pihalla vähenevät, kun kerrostaloasuminen lisääntyy.

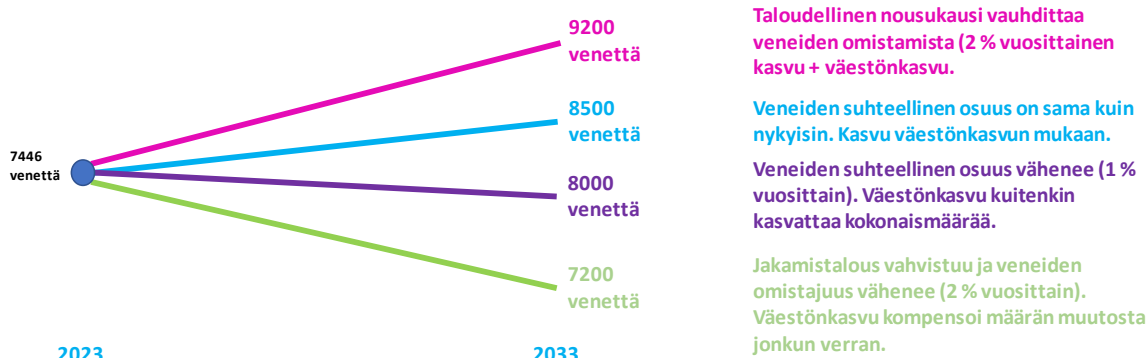
SPV:n kyselyyn vastanneista veneilijöistä 48 prosenttia kertoi liittyneensä seuraan veneen talvi- tai laituripaikan takia. Osa seuroista on jo herännyt muutokseen tarjoten esimerkiksi uuden jäsenluokan tai suunnittelemalla ylimääräisen laiturin käyttöönottoa vuokraveneilijöille.

Saaristoasiain neuvottelukunnan Veneilyn taloudelliset vaikutukset 2021-selvityksen mukaan sen kyselyyn vastanneista nykyisistä veneilijöistä vain pieni osa (3 %) on vuokarannut veneen. Selvityksessä korostuu myös vierasvenesatamien ja -laitureiden tarve sekä vierasvenesatamasta saatavat palvelut. Veneilijät toivovat satamiin jätteiden kierrätyspisteitä ja septitankkien tyhjennyspalveluja, WC-palveluja, juomavesipisteitä ja polttoaineen tankkausasemia. Veneilijät kaipaavat vierasvenesatamiin enemmän elintarvikkeiden ostosmahdollisuuksia, vierasvenepaikkoja, lisää polttoaine-, huoltamo-, ravintola- ja kahvilapalveluita. Myös luonto- ja kulttuuripolkuja kaivataan lisää.

Talvisäilytyksen osalta edellä esitettyjen selvitysten mukaiset kehityssuunnat tarkoittaisivat, että kunnan tarjoamia talvisäilytyspaikkoja tarvittaisiin nykyistä vähemmän laituripaikkamäärään nähden. Jos talvisäilytys ostetaan ulkoistettuna palveluna, talvisäilytykseen liittyvät toiminnot ja tilat tarjoaa kyseinen palveluyritys. Kaupungin tulisi kuitenkin ranta-alueiden kaavoituksessa varautua tällaisten kaupallisten palveluiden toimintaedellytysten varmistamiseen. Etenkin venehoitollit ja korkeasäilytyshallit ovat perinteistä kenttäsäilytystä tilatehokkaampia keinoja säilyttää veneitä ja moni venealan yritys suosii korkeasäilytyshallien käyttöä säilytysmenetelmää muille kuin suurille veneille. Osaomistaminen ja venevuokraus tarkoittavat, että veneitä käytetään tehokkaammin ja niitä tarvitaan pienempi lukumäärä. Vaikka nämä ovat voimistuvia trendejä, niiden vaikutus venekannan kokonaismäärään voi kuitenkin jäädä pieneksi.

Viimeisten kolmen vuoden aikana (1.1.2020–1.1.2023) venekanta on vähentynyt Espoossa yhteensä 2,7 %, mutta verrattuna vuoteen 2017 kasvanut 3,1 %, eli veneiden kokonaismäärä on varsin vakaa, suurin lukumäärämuutos on kohdistunut moottoriveneisiin. Samaan aikaan (2020–2023) väestömäärä on kuitenkin kasvanut 4,3 %, joten veneiden lukumäärän suhteellinen osuus on pienentynyt. Kuten jo todettiin aiemmin, venekannan kasvu on vahvasti sidoksissa taloudelliseen suhdanteeseen, joten venekanta voi muuttua suurestikin lyhyessä ajassa. Tässä työssä on pohdittu muutamia skenaarioita venekannan osalta Espoossa. Skenaariot eivät ole ennusteita, vaan niiden tarkoitus on näyttää, minkälaisiin veneiden lukumääriin päädytään eri laskelmissa.

Veneiden lukumäärä Espoossa

Kuva 3. Vesikulkuneuvorekisteriin merkittyjen veneiden määrä Espoossa eri skenaarioissa 10 vuoden päästä.

Kuvassa yllä on hahmoteltu millä tavalla veneiden kokonaismäärä Espoossa muuttuu 10 vuodessa eri skenaarioissa, kun otetaan huomioon väestönkasvu. Väestönkasvu perustuu Tilastokeskuksen ennusteeseen. Mikäli veneiden suhteellinen osuus pysyy nykyisenkaltaisena, kasvaa veneiden määrä Espoossa noin 1000 veneellä väestön kasvun myötä. Mikäli veneiden suhteellinen

osuus vähenee vuosittain yhdellä prosentilla, kasvaa veneiden määrä 500 veneellä kun väestönkasvu otetaan huomioon.

Jos taas taloudellinen nousukausi vauhdittaa veneiden myyntiä ja venekanta kasvaa keskimäärin kaksi prosenttia vuodessa, on Espoossa kymmenen vuoden päästä 1 700 venettä enemmän kuin nykyään. Jos taas tulevaisuuden trendit jakamistalous ja osaomistus kasvattavat suosiotaan sekä veneiden määrä laskee kahdella prosentilla vuosittain, on Espoossa 10 vuoden päästä 300 venettä vähemmän kuin nykyään kun väestönkasvu otetaan huomioon.

3.2 Talvisäilytys

Talvisäilytyksen osalta veneiden kokonaislukumäärä ei ole ainoa tekijä, joka vaikuttaa talvisäilytyspaikkojen tarpeeseen. Tärkeä tekijä on myös, kuinka suuri osuus venekannasta tarvitsee talvisäilytyspaikan kaupungilta. Nykytilanteessa 49 % espoolaisista veneistä käyttää kunnallista tai veneseuran talvisäilytyspaikkaa.

Mikäli talvisäilytettävien veneiden suhteellinen osuus säilyy nykyisenkaltaisena ja vain väestönkasvu vaikuttaa kysyntään tarvitaan 10 vuoden päästä 540 lisää talvisäilytyspaikkaa. Jos venekanta kasvaa vuosittain kahdella prosentilla, on lisäpaikkojen tarve 10 vuoden päästä jo 840 paikkaa. Jos taas venekanta vähenee vuosittain prosentilla, tarvitaan vain vähän lisäpaikkoja, ja jos venekanta vähenee kahdella prosentilla, tarvitaan 160 paikkaa vähemmän kuin nykyään.

Espoon maankäyttö tiivistyy ja myös omakotitalotontit ovat nykyään entistä pienemmät, jolloin veneen säilyttämiselle ei välttämättä ole enää tilaa kotipihalla. Kehitys voi johtaa pikkuhiljaa siihen, että yhä suurempi osuus veneiden talvisäilytyksestä hoidetaan nykyistä tilatehokkaammin kaupungin tai yksityisten toimijoiden tarjoamilla talvisäilytysalueilla ja halleissa.

Tulevaisuuden trendiksi on ennustettu, että talvitelakointipalvelun ostaminen yritykseltä kasvattaa suosiotaan. Tämä tarkoittaisi, että suurempi osuus veneistä säilytetään muualla kuin kunnan tarjoamalla paikalla ja usein korkeasäilytyshalleissa. Mikäli tämä trendi toteutuu, tarkoittaa se 10 vuoden päästä sitä, että vain 25 % venekannasta telakoitaisiin kunnan tarjoamalle talvisäilytyspaikalle. Talvisäilytyspaikkojen tarve vähenee 1 560 paikalla, jos venekannan suhteellinen osuus pysyy vakaana. Jos venekanta vähenee kahdella prosentilla vuosittain, vähenee myös talvisäilytyspaikkojen tarve 1860:lla.

Edellisten laskelmien ääripäiden perusteella veneiden talvisäilytyspaikkojen tarve voi vähentyä 1860 paikalla tai kasvaa 840 paikalla. On mahdotonta ennustaa tarkasti, miten venekanta ja talvitelakointi kehittyvät tulevaisuudessa. Varovaisen arvion mukaan Espoon kaupungin kannattaa kuitenkin varautua ainakin pieneen talvisäilytyspaikkojen kasvuun ja ottaa tämä huomioon kaavoituksessa ja muussa suunnittelussa.

3.3 Veneiden koko

Venerekisterin mukaan Espoossa käyttöpaikkana olevien veneiden pituus ja leveys on esitetty taulukossa alla. Mittatietoja on käytetty määritettäessä veneen talvisäilytyspaikan tilantarvetta. Talvisäilytyspaikan, kuten myös laituripaikan, tulee olla venettä leveämpi ja talvipaikan venettä pidempi (tilantarve noin 0,5 m suuntaansa). Veneistä suuri osa on alle 7 metriä pitkiä (taulukko 6).

Taulukko 6. Veneiden lukumäärä veneen pituuden ja leveyden mukaan Traficomien venerekisterin mukaan (elokuu 2023) Espoossa.

Veneen leveys (m)

Veneen pituus (m)	1	1,5	2	2,5	3	3,5	4	4,5	≥ 5	Yhteensä
2,5	2	34	2	0	0	0	0	0	0	38
4	9	1431	162	2	0	0	0	0	0	1604
5	3	274	2429	237	6	0	0	0	1	2950
7	0	7	352	882	119	4	2	0	2	1368
9	0	7	25	216	682	111	2	1	2	1046
11	0	1	5	11	67	307	39	2	2	434
13	0	0	0	3	3	25	61	3	0	95
≥ 15	0	0	1	0	0	4	9	15	8	37
yhteensä	14	1754	2976	1351	877	451	113	21	15	7572

Alle 7 metrin veneet ovat lähes yksinomaan moottoriveneitä (taulukko 7), joita voidaan kuljettaa satamasta muualle talvisäilytykseen, kuten Ämmäsmäen säilytysalueelle. Pieniä moottoriveneitä on 60 % venerekisteriin merkityistä veneistä, joiden pääasiallinen käyttöpaikka on Espoo.

Taulukko 7. Moottoriveneiden lukumäärä veneen pituuden ja leveyden mukaan, kun veneen pituus on alle 7 metriä (mahdollisesti trailerilla kuljetettava venekoko) Traficomien venerekisterin mukaan (elokuu 2023) Espoossa.

Veneen leveys (m)

Veneen pituus (m)	1	1,5	2	2,5	3	5,5	Yhteensä
2,5	2	33	2	0	0	0	37
4	9	1430	162	2	0	0	1603
5 – alle 7 m	3	269	2399	205	3	1	2880
Yhteensä	14	1732	2563	207	3	1	4520

4. SATAMAKORTTIEN PERIAATTEET

Selvityksen tehtävänä oli päivittää vuonna 2017 laaditut satamakortit sekä lisätä niihin tiedot satamien laituripaikkamääristä, vierasvenesatamien ja kaupungin varikon sijoittumisesta sekä muista palveluista. Aikaisemmassa vaiheessa kortit laadittiin vain Espoon kaupungin hallinnoimista satamista, mutta tässä selvityksessä satamakortit laadittiin karkealla tasolla myös yksityisistä satamista.

Satamakorteissa on esitetty vaikeasti kuljetettavien veneiden talvisäilytyksen kokonaisratkaisun satamakohtaiset tilavaraustarkastelut, laituripaikkojen lukumäärä ja sijainti sekä satamapalveluiden sijoittuminen. Aikaisemmassa vaiheessa tarkasteltu Skatanniitty ei ole tässä selvityksessä mukana. Tiilitehtaanlaiturin suunnitelmissa luonto- ja kulttuuriympäristöarvot on otettu paremmin huomioon valmistuneen luontoselvityksen perusteella, mikä osaltaan on pienentänyt talvisäilytysalueen kokoa aikaisempaan selvitykseen nähden. Ämmäsmäen talvisäilytysalue on valmistunut edellisen selvityksen jälkeen, joten se on huomioitu venepaikkamäärätarpeen arvioinnissa. Finnoonsataman talvisäilytyskentän sijoittumista on tarkasteltu kahdesta näkökulmasta. Ensimmäisessä vaihtoehdossa osa talvisäilytyksestä sijoittuu käytöstä poistuneen HSY:n vedenpuhdistamon alueelle ja loput nykyisen sataman alueelle. Toisessa vaihtoehdossa kaikki talvisäilytys on sijoitettu nykyisen sataman alueelle. Molemmissa vaihtoehdoissa on tutkittu mitoitusta, jossa Finnoonsataman kenttä mahdollistaa Espoon talvisäilytyspaikkamäärän säilymisen nykyisen laajuisena.

Muiden yksityisten satamien talvisäilytys- ja laituripaikkoja ei ole huomioitu kaupungin paikkamäärätarpeen arvioissa.

4.1 Huomioitavat näkökulmat

4.1.1 Kuljetettavuusluokat

Kuljetettavuusluokat perustuvat aikaisemman vuoden 2017 Veneiden talvisäilytyksen kokonaistarkastelu -selvityksessä määritettyihin luokkiin. Kuljetettavuusluokat selvityksessä ovat olleet seuraavat:

1) Kuljetettavuusluokka 1; B-luokan ajoneuvo ja O1-luokan perävaunu (jarruton)

Vetoauton kokonaismassa enintään 3500 kg

Perävaunun kytkentämassa saa olla puolet vetoauton omasta massasta, kuitenkin enintään 750 kg

B-luokan ajokortti

2) Kuljetettavuusluokka 2; B-luokan ajoneuvo ja O2-luokan perävaunu (jarrullinen)

Vetoauton kokonaismassa enintään 3500 kg

BE-luokan ajokortti vaaditaan, kun yhdistelmän kokonaismassa on yli 3 500 kg

Perävaunun kytkentämassa saa olla vetoauton kokonaismassan verran, kuitenkin enintään 3 500 kg.

Jos vetoautona on pakettiauto, perävaunun massa voi olla 1,5 x vetoauton kokonaismassa, kuitenkin enintään 3 500 kg

➤ Kuljetusluokka 2a; veneet; L < 6,5 m; B < 2,6 m; W < 1200 kg

➤ Kuljetusluokka 2b; veneet; L < 8,5 m; B < 2,6 m; W < 2800 kg

3) Kuljetettavuusluokka 3; T- ja LT-luokan ajoneuvo ja perävaunu veneen koon mukaisesti

Traktorin kuljettamiseen vaaditaan T- tai B-ajokortti.

Liikennetraktorin kuljettamiseen vaaditaan LT- tai C-ajokortti

Traktoriin voidaan kytkeä kytkentämassaltaan enintään 2-3 kertaa traktorin omamassan painoinen perävaunu riippuen traktorin tyypistä ja ominaisuuksista

Tarkemmin hinattavien ajoneuvojen kytkemisestä traktoriin on säädetty asetuksessa "Asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä" 1257/1992 (Finlex)

4) Kuljetettavuusluokka 4; C-luokan ajoneuvo eli kuorma-auto (ja perävaunu)

C-luokan ajokortti

Ajoneuvot joiden kokonaismassa on yli 3 500 kg

Voidaan kytkeä perävaunu, jolloin suurin sallittu perävaunun kokonaismassa on 750 kg (ilman E - lisäystä ajokortissa)

CE-ajokorttiyhdistelmä mahdollistaa sellaisen yhdistelmän kuljettamisen, jonka kokonaismassa on yli 12 000 kg

Suurimmat sallitut kokonaismassat mainitaan ajoneuvojen rekisteriotteissa

5) Kuljetettavuusluokka 5; C-luokan ajoneuvo ja erikoiskuljetusperävaunu

Yleensä toteutetaan kaupallisena palveluna

Ammattipätevyysvaatimukset

Erikoiskuljetusvaatimukset

Kuljetusluokat 1 ja 2a sisältävät pääsääntöisesti pienimpien kokoluokkien helposti trailereilla kuljetettavia veneitä. Muut kuljetusluokat (2b–5) taas sisältävät pääosin vaikeasti kuljetettavat suuret veneet.

4.1.2 Talvisäilytys

Veneiden siirtämiseksi talvisäilytyspaikalle tai sieltä pois tulee olla riittävät nostopaikat rannassa ja veneen säilytyspaikalla, jotta nosto voidaan tehdä työturvallisesti. Suuret veneet siirretään ensisijaisesti nosturiauton avulla talvitelakointipaikalle ja suurimmat veneet mobiilinosturilla. Veneen kuljetuksen ajaksi vene tulee olla sidottu, jotta se pysyy kuljetusalustalla. Kuorman sitominen tieliikennelain vaatimusten mukaisesti lyhyttä siirtomatkaa varten vie siirtoajasta suurimman osan ja tällä hetkellä veneet siirretään kannattamalla venettä nosturilla veneen painon kohdistuessa osin kuljetusalustaan.

Venepukeille on varattava keskitetty säilytyspaikka kesäkaudeksi. Ainakin purjevenesatamissa tarvitaan myös kiinteä mastonosturi. Lisäksi satamissa pitää olla veneluiskia pienille trailerikuljettavien veneiden nostoa ja laskua varten.

Nostopaikan läheisyydessä olisi hyvä olla veneiden pesupaikka, jossa veneet voidaan nopeasti huuhdella, kun ne on nostettu vedestä. Vesi- ja sähköpisteitä olisi myös hyvä olla tasaisin välein talvisäilytyskentällä, jotta pukkien päällä olevat veneet voidaan huoltaa syksyllä ja keväällä maalla. Mastot säilytetään kiinteillä mastotelineillä, joille mahtuu useamman veneen mastot tai vaihtoehtoisesti ne säilytetään veneen päällä tai vieressä. Mastoja voi myös säilyttää esimerkiksi veneiden säilytyskorttelien päädyissä.

Tavallisesti talvisäilytyskentät toimivat vuoroittaiskäytössä: veneitä telakoidaan kentällä talvella ja kesällä aluetta käytetään autopysäköintiin. Talvisäilytysalueella säilytetään kesäisin myös venepukkeja, joille tulee olla oma alue, mielellään aidattu. Kesäisin satamissa on paikoittain myös venetrailereiden säilytystä, mutta monessa satamassa trailerin säilyttäminen on kielletty kesäisin.

Veneiden talvitelakointiin ja satamien toimintaan kuuluvat myös jätehuolto ja vaarallisen jätteen käsittely/säilytys. Lisäksi joissakin satamissa on palveluntarjoajia, kuten myymälöitä, ravintoloita, kahviloita ja polttoaineen jakelua, joiden toiminta pitää ottaa huomioon talvisäilytyksen suunnittelussa. Osa näistä toimii vuoden ympäri ja osa on auki vain kesäkaudella. Osassa kaupungin satamia on myös varauduttava saaristoveneliikenteen ja muun tilausveneliikenteen tilatarpeisiin. Monessa satamassa on myös veneseurojen rakennuksia vaihtelevissa määrin: osassa on pelkkiä varastorakennuksia ja osassa on myös kerho- ja kokoontumistiloja. Pysäköintialueet liittyvät myös olennaisesti edellä mainittuihin toimintoihin ja ne on otettu huomioon selvityksessä.

Talvisäilytysalueiden vartiointi ja turvallisuus on myös tärkeä näkökulma. Suurin osa talvisäilytysalueista ei ole aidattu, mutta niillä on valvontakameroita ja joillain alueilla veneseurat järjestävät jäseniensä avulla vartiointia alueella. Venesatamat sijaitsevat meren rannalla, jotka ovat aktiivisessa virkistyskäytössä läpi vuoden. Espoo on rakentanut merenrantaan rantaraitin, joka kulkee melkein jokaisen tässä selvityksessä tarkastellun sataman kautta. On tärkeää, että talvitelakointi ei muodosta turhaa katkosta virkistysreitteihin. Lisäksi satamissa toimivat yritykset ja heidän asiakkaansa tarvitsevat pääsyn satama-alueille läpi vuoden. Kaupunkikuvallisesti satamat, joissa on talvisäilytystä, saattavat olla ilmeeltään varsin epämääräisiä, jos niillä säilytetään veneilyyn liittyvää materiaalia ympäri vuoden. Satama- ja talvisäilytysalueita tulisikin kehittää luontevammaksi osaksi merellistä maisemaa.

Satamakorteissa on huomioitu myös kulttuurihistorialliset kohteet sekä luontoarvot.

4.1.3 Laituripaikat

Selvityksessä ei ole esitetty varsinaisia laiturisuunnitelmia, mutta mahdolliset laajennusmahdollisuudet on mainittu satamakorteissa satamakohtaisesti.

Laajentamismahdollisuuksia esitettäessä on huomioitu seuraavia näkökulmia:

- laituripaikkamäärien kasvattamisen tarve
- tila laajennukselle
- suojaaminen aalloilta ja tuulelta
- ympäristövaikutukset ja ekosysteemit satamien välittömässä läheisyydessä
- talvisäilytyspaikkamäärien tarjonta suhteessa laituripaikkamääriin
- satamissa toimivien seurojen tarpeet ja toiveet.

Finnoonsataman laituripaikkamäärän on oletettu pysyvän nykyisellään alueen muutosten yhteydessä. Tästä syystä mahdolliset laiturilaajennukset palvelisivat erityisesti vierasvenesatamatoimintojen tarjoamista.

4.1.4 Vierasvenesatamatoiminnot

Vierasvenesatamien sijoittamisen suunnittelussa on huomioitu kaupungin toimittama lähtöaineisto sekä muun muassa näkökulmat sijainnista, saavutettavuudesta, luontoarvoista, nykyisten

ja toteutettavissa olevien palveluiden määrästä ja laadusta sekä kustannuksista, joita uusi vierasvenesataman toteuttaminen aiheuttaisi.

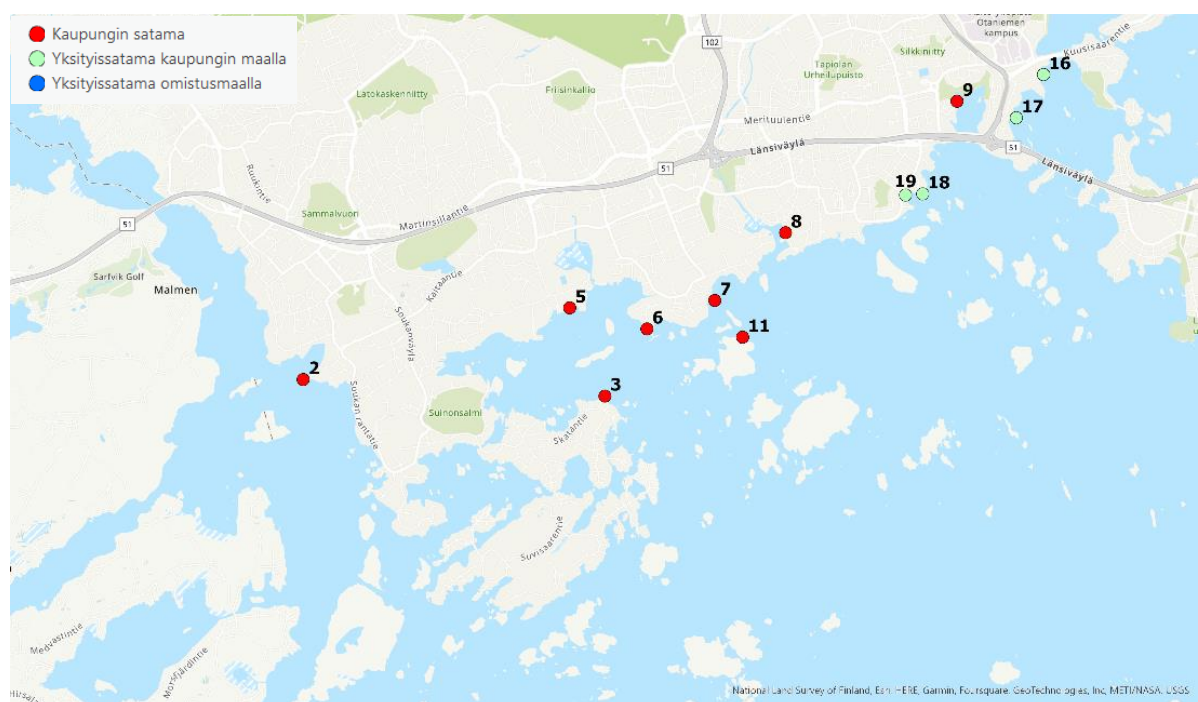
Espoon kaupunki on ennen tätä selvitystä edeltävissä sisäisissä työpajoissa tunnistanut seuraavat satamat mahdollisiksi vierasvenesatamiksi:

- 2) Soukka
- 5) Finnöö
- 6) Nuottaniemi
- 7) Nokkala
- 8) Haukilahti
- 11) Iso-Vasikkasaari
- 16) Kalannokka (yksityinen satama)
- 17) Keilalahti (yksityinen satama)
- 18) Lyökkiniemi (yksityinen satama)
- 19) Hiiralanlahti (yksityinen satama)

Lisäksi vierassatamat.fi -sivuston mukaan vierasvenesatama palveluita tarjotaan seuraavissa mantereella ja Iso Vasikkasaarella sijaitsevilla satamissa seurojen tai muiden toimijoiden toimesta:

- 2) Svinö/Skata
- 6) Nuottaniemi
- 8) Haukilahti
- 9) Otsolahti
- 11) Iso Vasikkasaari
- 16) Kalannokka

Nykyisten palveluiden yhteyteen voidaan harkita kaupungin vierasvenesatamatoimintojen sijoittamista omana tai yhteistyössä nykyisen tarjoajan kanssa. Tunnistetut satamat on esitetty kuvassa 4.

Kuva 4. Espoon kaupungin lähtöaineiston ja vierassatama.fi -sivuston perusteella tunnistetut mahdolliset kaupungin vierasvenesatamien sijoittamissatamat.

Kaupungin tarjoaman vierasvenesataman toiminnan edellytyksenä on satamassa oleva laituri-paikka tai varsinainen vierasvenelaituri (tai vastaanottolaituri) ja vastaanotto toimisto. Lisäksi vierasvenesatamassa tulisi olla erilaisia palveluita tarjolla, joiden ansiosta satama olisi toimiva ja käyttäjäystävällinen. Vierasvenesataman palvelutaso on sitä parempi, mitä monipuolisemmin satamasta on erilaisia palveluita veneilijöille.

Vierasvenesataman saavutettavuus niin mereltä kuin maalta on merkittävä tekijä sataman sijoittamisen kannalta. Yhtenä tärkeänä tekijänä ovat joukkoliikenne yhteydet satamasta lähimpiin kaupunkikeskuksiin.

4.1.5 Saaristovenelaituri

Saaristovenelaiturit ovat yksi Espoon kaupungin satamien tarjoamista palveluista. Saaristovenelaiturit on huomioitu satamakorteissa sijainnin ja tilantarpeen näkökulmasta. Laiturin edustalle ei ole sijoitettu talvisäilytyspaikkoja ja kulku niille on turvattu riittävän leveillä kulkukäytävillä.

Saaristovenelaituri on seuraavista mantereella sijaitsevista kaupungin satamissa:

- Kivenlahti
- Soukka
- Finnoo
- Nokkala
- Haukilahti

Lisäksi Otaniemen yksityisomisteisessa satamassa on saaristovenelaituri.

4.2 Tarkastelun periaatteet

Tämän selvityksen yhteydessä laaditut satamakortit on laadittu huomioiden veneiden talvisäilytysruutuihin kohdistuvat ratkaisut, liikkumiseen ja logistiikkaan liittyvät ratkaisut ja muuhun oheistoimintaan liittyvät tekijät, kuten veneiden huolto ja pesu.

Veneiden talvisäilytysruudut on esitetty siten, että ruudulle on aina suora pääsy kulkuväylältä, toisin kuin nostojärjestyksessä täytettävillä säilytysalueilla. Kulkuväylät myös takaavat pelastustoimien onnistumisen ja vahinkojen minimoimisen, mm. tulipalojen syttyessä. Säilytysruutuja on mitoitettu talvisäilytysalueille maksimimäärä, kuitenkin huomioiden satamien muun käytön asettamat rajoitukset. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi istutuksia on poistettu tai siirretty, joitakin pieniä laajennuksia on tehty ja esim. pukkiaitauksien sijaintia, kokoa ja muotoa on oletettu muutettavan tilanvaraustarkastelujen mukaisiksi.

Säilytysruutuja on mitoitettu erikokoisille veneille. Ajoreitit säilytysruuduille on määritetty siten, että pääväylät ovat minimissään 8 metriä leveät ja korttelikäytävät 6 m leveät. Helppo ajoreitti nostopaikalta säilytysruudulle on varmistettu.

Tarkastelussa on otettu huomioon satamassa olemassa olevat rakenteet, mikäli se on ollut tarkoituksenmukaista; esimerkiksi joihinkin satamiin ehdotetaan uusien nostopaikkojen rakentamista ja muutamassa satamassa ehdotetaan jätepisteiden siirtoa. Satamissa on osoitettu nostopaikkojen lisäksi paikat veneluiskille ja mastonostureille sekä osoitettu pesupaikat ja jätehuolto. Näiden toimintojen paikat on osoitettu periaatteellisesti ja niiden paikka voi muuttua tarkemmassa suunnittelussa.

Laiturialueita ei ole tarkasteltu tarkemmin, mutta korteissa on mainittu laiturialueiden laajennusmahdollisuudet. Lisättävät laituripaikat tarkoittavat samalla talvisäilytyspaikkamäärien kasvattamista, ellei uusia laitureita ole varattu muihin palveluihin tai vierasvenesatamatoiminnoille. Laiturialueiden venepaikkamäärät on esitetty korteissa kuten talvisäilytyspaikat; kokoluokitus on sama. Laiturialueita varten on esitetty myös pienempien veneiden kokoluokka, joka talvisäilytyksessä on oletettu siirtyvän pääsääntöisesti Ämmäsmäkeen tai yksityisille piha-alueille.

Satamien muussa käytössä on huomioitu mm. virkistyskäyttö, ympäri vuoden auki olevat yritykset ja venekerhojen rakennukset. Palveluiden ja toimintojen sijoittumista alueelle on kuvattu satamakorteissa omilla kuvakkeilla.

Kaupungin varikon sijoittamisen periaatteena on käytettävissä oleva tila ja saavutettavuus. Finnoonsataman maankäytön muutoksen edellyttämä esirakentaminen saattaa aiheuttaa sen, että varikko täytyy tilapäisesti siirtää toimimaan muualta kuin nykyisijainnilta. Kaupungin sisäisten selvittelyjen perusteella Kivenlahden satama olisi käytännössä ainoa vaihtoehto, mutta varikolle olisi järjestettävissä ainoastaan 0,4 ha kokoinen alue. Merellisen varikon tilantarve on noin 2 ha. Kivenlahden sataman satamakorttiin on jätetty merkintä väliaikaisen varikon sijoittumisesta, mutta todennäköisesti varikkotoiminnot pyritään säilyttämään Finnoonsatamassa myös rakennusvaiheessa. Kahden hehtaarin kokaisen alueen löytyminen varikkokäyttöön tarkoituksenmukaiselta sijainnilta muualta kuin Finnoosta on epätodennäköistä ilman merkittäviä muutoksia nykyisissä satamissa.

Selvitystyön tarkoituksena oli selvittää vierasvenesataman mahdollisia sijainteja kaupungin satamaan tai satamiin. Vierasvenesataman sijoittamisen lähtökohtina olivat nykyiset ja toteutuskelpoiset palvelut, joukkoliikenneyhteydet ja laiturialueen laajennusmahdollisuudet sekä mahdollinen seurojen tuottama kyseinen palvelu ja yhteistyö.

Satamakohtaiset suunnitteluratkaisut käyvät ilmi satamakorteista, jotka ovat raportin liitteenä.

4.3 Menetelmät ja rajaukset

Työn alussa on tutkittu vesikulkuneuvorekisteristä minkälaisia ja minkäkokoisia veneitä on rekisteröity Espooseen Traficomien venerekisterissä. Vesikulkuneuvorekisterissä pitäisi olla kaikki tässä selvityksessä käsiteltävät suurikokoiset veneet, mutta niiden pääsijallinen käyttökunta voi olla rekisterissä eri kuin veneen sijainti käytännössä. Veneiden suuren lukumäärän takia tämän ei oleteta vaikuttavan käytettyihin keskiarvoihin.

Vuoden 2017 selvityksen mukaisesti talvisäilytyspaikat jaettiin tarkasteltavaksi kolmeen kokoluokkaan. Kokoluokat on esitetty taulukossa 8.

Taulukko 8. Veneiden talvisäilytyspaikkojen kokoluokitus.

	Suuret veneet	Suurehkot veneet	Keskisuuret veneet
Talvisäilytysruutu	13 x 5 m	10,5 x 4,5 m	8 x 3,5 m
Veneen mitat	pituusluokka väh. 12 m leveys keskim. 4,5 m	pituusluokka 8–11 m leveys keskim. 3,5 m	pituusluokka enint. 7 m leveys keskim. 2,5 m
Osuus kulj.luok. 2b ja 3+	~14 %	~62 %	~24 %

Laituripaikat jaettiin neljään kokoluokkaan, joista kolme suurinta olivat talvisäilytyspaikkoja vastaavat ja pienin 8 x <2,5 m. Nämä pienimmät veneet ovat pääsääntöisesti Ämmäsmäessä ja yksityisissä pihoissa talvisäilytettäviä traileriveneitä.

Talvitelakointiruudut on määritetty keskimääräisinä, mikä tarkoittaa, että jotkut veneet voivat olla mitoitusta leveämmät kuin taas toiset kapeammat ilman että säilytyskapasiteetti kokonaisuudessaan muuttuu. Sivuille on jätetty enemmän tilaa verrattuna veneen mittoihin kuin eteen ja taakse: sivuilla pitää olla tilaa huoltotoimenpiteille ja lumen pudottamiselle, kun taas ruudun etuosassa toimet voidaan ajoittain hoitaa talvisäilytysalueen korttelikäytävän puolella. Lisäksi veneet on mahdollista säilyttää niin, että keulat laitetaan toisiaan vastaan limittäin. Tämä tehostaa säilytyskorttelin tilankäyttöä pituussuunnassa. Laituripaikkaruuduissa veneen leveys ratkaisee talvipaikkojen määrän ja luokituksen.

Traficomin venerekisterissä Espoo käyttöpaikkana veneiden lukumäärät elokuussa 2023 on jaoteltu edellä esitettyihin kokoluokkiin. Venemäärät kokoluokittain on esitetty taulukossa 9.

Taulukko 9. Traficomin venerekisterin mukiset (elokuu 2023) venemäärät Espoossa työssä määritettyihin kokoluokkiin jaoteltuna.

Veneen pituus (m)	Veneen leveys (m)									Yhteensä
	1	1,5	2	2,5	3	3,5	4	4,5	5 tai enemmän	
-alle 8	14	1743	2849	677	12	0	2	0	2	5299
8- alle 12	0	11	125	664	851	326	14	3	4	1998
väh 12	0	0	2	10	14	125	97	18	9	275
yhteensä	14	1754	2976	1351	877	451	113	21	15	7572

Kaupungin hallintoimien satamien satamakortteihin on laskettu suuntaa antavat kustannusarviot. Kustannusarviot eivät perustu paikalla suoritettuihin maastomittauksiin tai tutkimuksiin, vaan yleisiin kustannuslaskelmiin. Rakentamisen määrät on arvioitu tilanvaraustarkasteluista pinta-alapohjaisesti ja yksikköhinnat pohjautuvat IHKU-ohjelmiston hintatietoihin.

Finnoonsataman kustannuksia ei ole arvioitu, sillä kaavoitus alueelle on vielä hyvin avoin ja täytömaan määrät voivat vielä muuttua.

4.4 Epävarmuustekijät

Tässä selvityksessä on tarkasteltu suuntaa antavasti, millaisia venemääriä Espoon rannoille on mahdollista sijoittaa. Selvityksen talvisäilytettävien veneiden lukumäärät perustuvat arviointiin, jossa on otettu huomioon nykyisin satamissa olevat talvisäilytettävät veneet ja venerekisteriin rekisteröidyt veneet. Monien syiden takia talvisäilytettävien veneiden määrä voi olla erilainen kuin on arvioitu tai talvisäilytettävien veneiden kokoluokkien keskinäinen suhde voi olla erilainen kuin on arvioitu. Veneiden kokonaismäärä vaikuttaa lopputulosten tulkintaan, jossa arvioidaan talvisäilytyspaikkojen riittävyyttä, kun taas muutos veneiden koossa vaikuttaa satamakorttien talvisäilytyspaikkojen sommitteluun. Monessa satamassa on kuitenkin melko helppo muuttaa sommittelua ilman, että paikkamäärät muuttuvat olennaisesti. Mitoituksessa on käytetty kokoluokkien suhteen hieman varmuusvaraa venekokotietojen ja tilantarvearvioiden epävarmuuden

takia. Talvisäilytyksessä on painottunut kokoluokka 10,5 x 4,5 m hieman enemmän kuin venerekisterin tai kokoluokan perusteella voisi päätellä laituripaikkatiedoista.

Satama-alueiden kehittämisessä muutosten tarkempi suunnittelu saattaa olla yksinkertaisempaa alueilla, joilla on nykyinen satamakenttä ja maankäyttö ei muutoin olisi muuttumassa. Haastavampia kehittämiskohteita ovat täysin uudet satamat ja sellaiset satamat, joissa kehittämiseen sisältyy muutakin maankäytön muutosta. Uusien alueiden toteutukseen liittyy sen sijaan riskejä. Kokonaistarkastelussa oletetaan, että Espooseen toteutetaan uusi talvisäilytysalue Tiilitehtaanlaituri Mustalahteen. Finnoonsataman talvisäilytysalueen paikkamäärät on tässä selvityksessä mitoitettu reiluun 800 paikkaan, jotta kaupungin satamien kokonaistalvisäilytyskapasiteetti vastaa vuoden 2017 Veneiden talvisäilytyksen kokonaistarkastelu -selvityksen mukaisia tavoitelukumääriä. Täysin uusia talvisäilytysalueita ei Espoon rannikolta ole tarkasteluissa löytynyt.

Rannikolla ja satama-alueilla tunnistetut luontoarvot sekä muinaisjäännösalueet on tässä selvityksessä todettu merkittäväksi epävarmuustekijäksi. Esimerkiksi liito-oravat sekä viitasammakot ovat luontodirektiivin liitteen IV turvin tiukasti suojeltuja lajeja, joiden lisääntymis- tai levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Useampien satamien läheisyydessä on havaittu meriuposkuoriaisen esiintymiä. Meriuposkuoriainen on maassa rauhoitettu ja EU:n luontodirektiivin liitteen II laji, jonka suojelua toteutetaan Natura-verkostoon liitettyillä esiintymisalueilla. Meriuposkuoriainen on lisäksi rauhoitettu koko maassa (LSA 714/2009), uhanalaisuusluokitukseltaan sen viimeisessä arviossa (2019) luokiteltu silmällä pidettäväksi.

Satamien kehittämisen näkökulmasta tunnistetut luontoarvot ja muinaisjäännösalueet voivat vaikuttaa talvisäilytysalueiden laajentamismahdollisuuksiin sekä vesistön ruoppausmahdollisuuksiin. Erityisesti Tiilitehtaanlaiturin ja Sepetlahden satamien tarkempi suunnittelu edellyttää aiempien luontoselvitysten päivittämistä tai uusien selvitysten laatimista. Lisäksi jatkotoimenpiteenä suositellaan alueiden maankäytön muutosten tarkemmassa suunnittelussa huomioitavien luontoarvojen nykytilatietojen päivittämistä, kuten liito-oravien elinalueiden sekä viitasammakon esiintymisen nykytilanteen kartoittamista. Myös vesialueen luontoarvojen, kuten meriuposkuoriaisten esiintymien, seurannan tarve on syytä arvioida suunnitelmien tarkentuessa.

Satamakortit ovat tilavaraustarkasteluja. Tarkempia maasto- ja pohjatutkimustietoja ei ole ollut käytettävissä. Rakentamiskustannuksiin vaikuttaa merkittävästi maaperäolosuhteet ja mahdolliset rakentamisen aikana ilmi tulevat erityistilanteet. Satamissa rakenteet ovat osittain erikoisrakentamista, joiden yksityiskohtaisista toteutustavoista ei ole tarkkaa tietoa tässä vaiheessa. Kustannusarvio on tehty laskettujen pinta-alojen perusteella ja IHKUn hintatietoja käyttäen. Erikoisrakentamisten takia on olemassa vain rajallisesti toteumatietoja ja tämän takia on yksikkökustannuksia arvioitu vastaavan tyyppisten rakenneratkaisujen pohjalta.

5. TULOKSET

Selvityksen talvisäilytyspaikkamäärät ja laituripaikkamäärät pohjautuvat nykytilanteen vene- ja paikkamääriin sekä luvussa 3.1 esitettyihin skenaarioihin. Kokonaisvenemäärät perustuvat Traficomin venerekisteriin (tilanne elokuu 2023). Venerekisterin mukaan veneitä, joiden pääasiallinen käyttöpaikka on Espoo, on vajaa 7 600. Espoon kaupungilla on omissa tai sen vuokraamalla alueilla olevilla venesatamissa on vajaa 5 600 laituripaikkaa, yksityisissä satamissa vajaa 400, joten muualla kuin virallisissa satamissa olisi 1 600 venettä. Talvisäilytyspaikkoja on Espoon kaupungin satamissa tai kaupungin vuokraamalla alueella vähän alle 3 600 paikkaa ja yksityisissä satamissa reilu 200 paikkaa, joten muualla kuin satamissa tai Ämmäsmäessä telakoidaan talven ajaksi vajaa 3 800 venettä, joka on noin 50 % kaikista Espooseen rekisteröidyistä veneistä (kuva 5).

Vene- ja paikkamääriä nykyisin (vuosi 2023)		
Traficom venerekisteri (elokuu 2023)	Laituripaikat nykyinen	Talvisäilytyspaikat nykyinen
Espoo 7572 venettä joista moottoriveneet alle 8 m 4520 Satamassa telakoitavia veneitä 3052	Espoon kaupunki + vuokra-alueet yhteensä 5596 (4643+953)	Espoon kaupunki + vuokra-alueet yhteensä 3577 (3397+180) sis. Ämmäsmäki 850
	Yksityiset satamat yhteensä 383	Yksityiset satamat yhteensä 215
	Muualla yhteensä 1593 (21% kaikista)	Muualla yhteensä 3780 (50 % kaikista)
Yhteensä 7572 venettä	Yhteensä 7572	Yhteensä 7572

Kuva 5. Veneiden lukumäärä Espoossa ja niille tarjolla olevien laituripaikkojen ja talvisäilytyspaikkojen nykyisiä lukumääriä.

5.1 Veneiden talvisäilytys

Kaikki helposti tie- ja katuverkolla kuljetettavat veneet (kuljetusluokat 1 ja 2a) on tarkoitettu kuljettavaksi talvisäilytykseen muualle kuin satama-alueille. Tällöin tilaa vapautuu vaikeasti kuljetettaville suurille veneille satama-alueilla. Ämmäsmäen veneiden säilytysalueelle mahtuu nykyään 850 venettä. Maksuluokka määräytyy veneen koon mukaan. Ämmäsmäkeen on mahdollista toteuttaa laajennusalue, jolle mahtuisi edellisen selvityksen mukaan 264 venettä. Laajennuksen jälkeen Ämmäsmäen säilytysalueelle mahtuisi 1114 venettä ympärivuotiseen säilytykseen.

Tässä selvityksessä päivitettiin talvisäilytyspaikkojen osalta vuoden 2017 selvityksen satamakorttien tilanvaraustarkastelut vaikeasti kuljetettavien veneiden (kuljetusluokka 2b ja 3+) talvitelakoinnille Espoon nykyisille talvisäilytyskentille sekä Tiilitehtaanlaiturille ja Finnooseen. Lisäksi tehtiin karkeat tilanvaraustarkastelut niihin yksityisiin satamiin, joissa talvisäilytystä on mahdollista toteuttaa. Seuraavassa taulukossa (taulukko 10) on yhteenvedo satamakortteihin arvioiduista talvisäilytysalueiden paikkamääristä. Taulukkoon ei ole listattu niitä satamia, joissa talvisäilytystä ei ole mahdollista järjestää.

Taulukko 10. Yhteenveto satamakortteihin arvioituista tulevaisuuden talvisäilytyspaikoista.

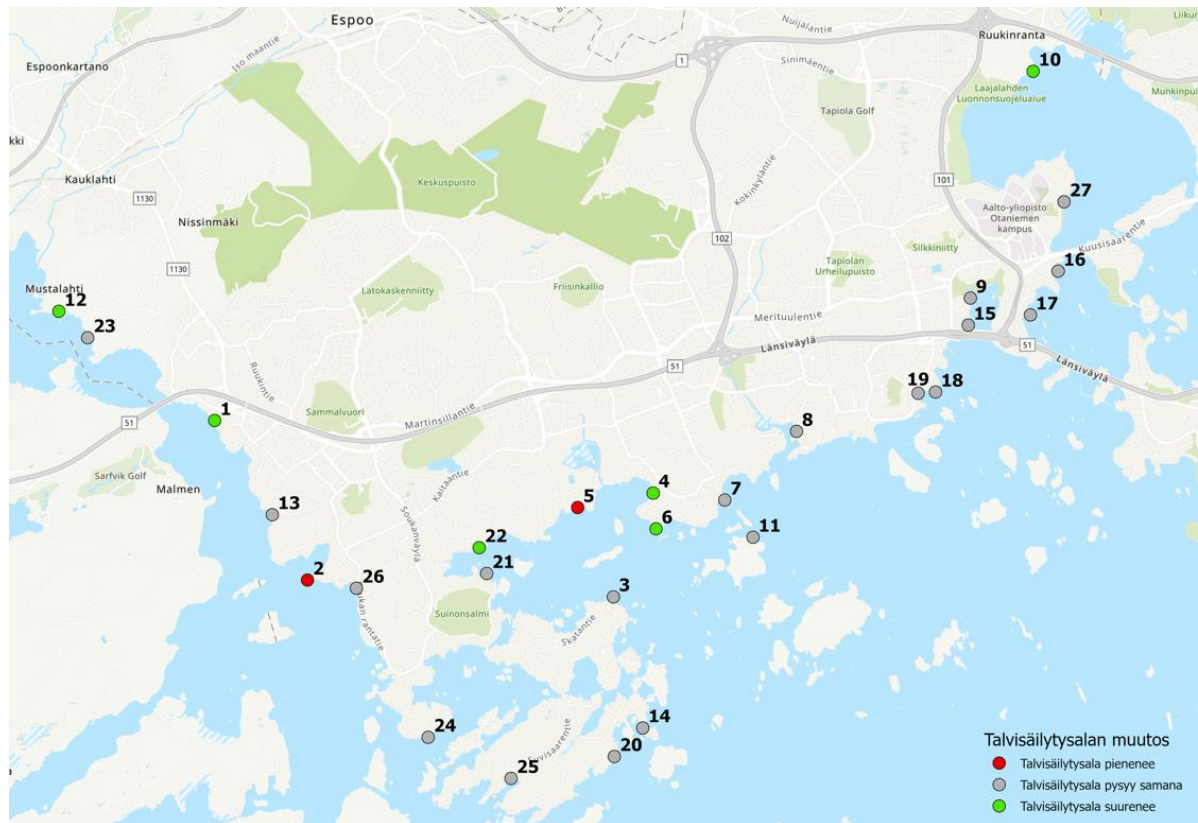
Satama	8 x 3,5 m säilytyspaikka	10,5 x 4,5 m säilytyspaikka	13 x 5 m säilytyspaikka	YHTEENSÄ
Kivenlahti	10	84	67	161
Soukka	0	29	0	29
Svinö	5	3	14	22
Sepetlahti	20	47	0	67
Finnoonsatama	28	656	130	814
Nuottaniemi	37	56	53	146
Nokkala	6	62	8	76
Haukilahti	30	70	0	100
Otsolahti	30	51	0	81
Laajalahti	34	29	0	63
Kaupungin satamat yhteensä	200	1087	272	1559
Tiilitehtaanlaituri	53	77	0	130
Laurinlahdensatama	8	16	40	64
Furuholmin satama ja Bodön satama	102	0	0	102
Kaitalahden satama	41	0	0	41
Amiraalinsatama	8	60	0	68
Kylälahdensatama / Byvikshamnen	101	0	0	101
Otasatama	19	20	3	42
Yksityiset satamat yh- teensä	332	173	43	548
KAIKKI YHTEENSÄ	532	1260	315	2107

Nykyiset ja satamakorteissa esitetyt talvisäilytyspaikkamäärät eivät ole täysin verrannollisia keskenään, eikä niiden perusteella voida suoraan päätellä satamakohtaisesti talvisäilytyspaikkamäärien kasvusta tai laskusta. Nykytilanteessa satamissa säilytetään kuljetusluokkiin 1 ja 2a kuuluvia veneitä, joiden odotetaan siirtyvän telakoitavaksi Ämmäsmäkeen. Satamakorteissa esitetyt tilatarveratkaisut on laadittu nykytilannetta väljemmin, mikä takaa talvikunnossapidon mahdollisuudet ja pelastusajoneuvojen kulkemisen satamissa ympäri vuoden.

Sen sijaan talvisäilytykselle varattu pinta-ala satamissa on verrannollinen. Nykytilanteeseen nähden säilytysalueen pinta-alan on esitetty kasvavan kuudessa satamassa (Tiilitehtaanlaituri, Kivenlahti, Kaitalahti, Sepetlahti, Nuottaniemi, Laajalahti) ja pienenevän kahdessa satamassa (Soukka ja Finnoo). Soukan talvisäilytyskenttä pienenee uuden ravintolan pysäköintialueen vuoksi. Finnoonsataman talvisäilytysalueen koko on satamakorteissa esitetty nykyistä merkittävästi pienemmälle maa-alalle, mutta pinta-alaa on kasvatettu edelliseen selvitykseen nähden; noin kaksinkertaiseksi.

Tiilitehtaanlaiturin alueella ei nykytilanteessa ole talvisäilytystä, jolloin pinta-ala on nykyistä suurempi. Talvisäilytysalueen pinta-ala on kuitenkin edellistä selvitystä pienempi, sillä luonto- ja kulttuuriarvot on otettu paremmin huomioon. Muissa satamissa pinta-alan kasvu on maltillinen, sillä sataman reuna-alueita on esitetty talvisäilytyskäyttöön pienillä maanparannustoimenpiteillä.

Kuvassa 6 on esitetty satamien sijoittuminen, joissa veneiden talvisäilytysalueiden pinta-aloja on muutettu nykyiseen pinta-alaan nähden. Vihreä väri kuvastaa kasvua, punainen pinta-alan piene-
nemistä ja harmaa ilman muutosta.

Kuva 6. Satamat, joissa talvisäilytysalueen pinta-ala on tässä selvityksessä esitetty muuttuvan nykyiseen tilanteeseen nähden.

5.2 Laituripaikat

Tämän selvityksen satamakorteissa on huomioitu talvisäilytyksen lisäksi veneiden laituripaikkamäärät. Varsinaisia laiturisuunnitelmia ei ole laadittu, sillä selvitykseen sisältyi tilantarveratkaisuiden esittäminen eikä varsinainen laiturisuunnittelu. Selvityksessä esitetyt tiedot laituripaikkamäärästä perustuvat kaupungin toimittamiin laiturisuunnitelmiin, inventointeihin satamissa sekä yksityisten satamien yhteyshenkilöille toimitettuihin kyselyihin. Selvityksessä esitetyt uusien laituripaikkojen lisäysmahdollisuudet perustuvat kaupungilta saatuihin tietoihin. Pienvenesatamien laiturialueita on mahdollista laajentaa lähinnä pidentämällä nykyisissä satamissa olevia laitureita arviolta 100–150 laiturimetrin verran, oletuksena on, että laiturit ovat kaksipuoleisia. Laitureiden muutosmahdollisuuksia on tunnistettu olevan Kivenlahden, Soukan, Svinö, Nuottaniemen ja Nokkalan venesatamissa, joista Nokkalassa olisi suurin (esim 2 x 50 laiturimetriä) laitureiden lisäysmahdollisuus.

Finnoonsataman tulevasta laituripaikkamäärästä ei ole selvyttä ennen alueen kaavoituksen edistymistä, joten tässä selvityksessä Finnoon laiturialuevaraukset perustuvat löyhästi kaupungin arvioon vuodelta 2019. Arvion mukaan Finnoonsataman laituripaikat säilyisivät lähes ennallaan, noin 1300 laituripaikassa, ne joko olisivat jakautuneet nykyistä useampaan ja pienempään laiturialueeseen tai yhteen yhtenäiseen laiturialueeseen.

Tässä selvityksessä esitetyt veneiden laituripaikkojen lisäysmahdollisuudet nykyisissä Espoo satamissa voisivat tarjota vain pienen avun Finnoonsataman laituripaikkojen väliaikaiselle sijoittamiselle Finnoon alueen esirakentamisen aikana tai korvata tulevaisuudessa Finnoonsatamasta poistettavia laituripaikkoja. Kaikkia Finnoonsataman nykyisiä laituripaikkoja ei ole mahdollista korvata muissa Espoon satamissa sijaitsevilla laituripaikoilla.

Nykyisiin kaupungin venesatamiin on mahdollista lisätä 50–80 laituripaikkaa pidentämällä nykyisiä laitureita lisäämällä laitureihin laiturelementtejä. Lisäpaikat satamissa voivat korvata Finnoonsatamasta poistuvia paikkoja tai tarjoaisivat lisäpaikkoja veneille Espoossa. Mahdollisesti rakennettavien uusien aallonmurtajien ja tehtävien ruoppausten avulla laituripaikkojen määrää voisi olla mahdollista lisätä esitettyä arviota enemmänkin. Laituripaikkojen lisäämisen lisäksi voidaan harkita poijupaikkojen tarjoamista väliaikaisena ratkaisuna valituissa kaupungin venesatamassa, tällöin yhteysveneelle tulee kuitenkin varata tilaa myös rannasta.

Mikäli laituripaikkojen lukumäärä kasvaisi tulevaisuudessa, tuottaisi se lisää kysyntää myös veneiden talvisäilytyspaikoille. Laituripaikkojen lisääminen veneille on merkittävästi helpompaa ja edullisempaa kuin talvisäilytyspaikkojen lisääminen nykyisissä venesatamissa.

Lopputilanteessa laituripaikkamäärien vähäinen lisäys tulisi kyseeseen Kivenlahden, Soukan, Svinön, Nuottaniemen ja Nokkalan satamissa. Nämä lisäykset eivät kuitenkaan toimisi Finnoonsataman laituripaikkojen korvaajana tai väliaikaisratkaisuna Finnoon rakentamisvaiheessa.

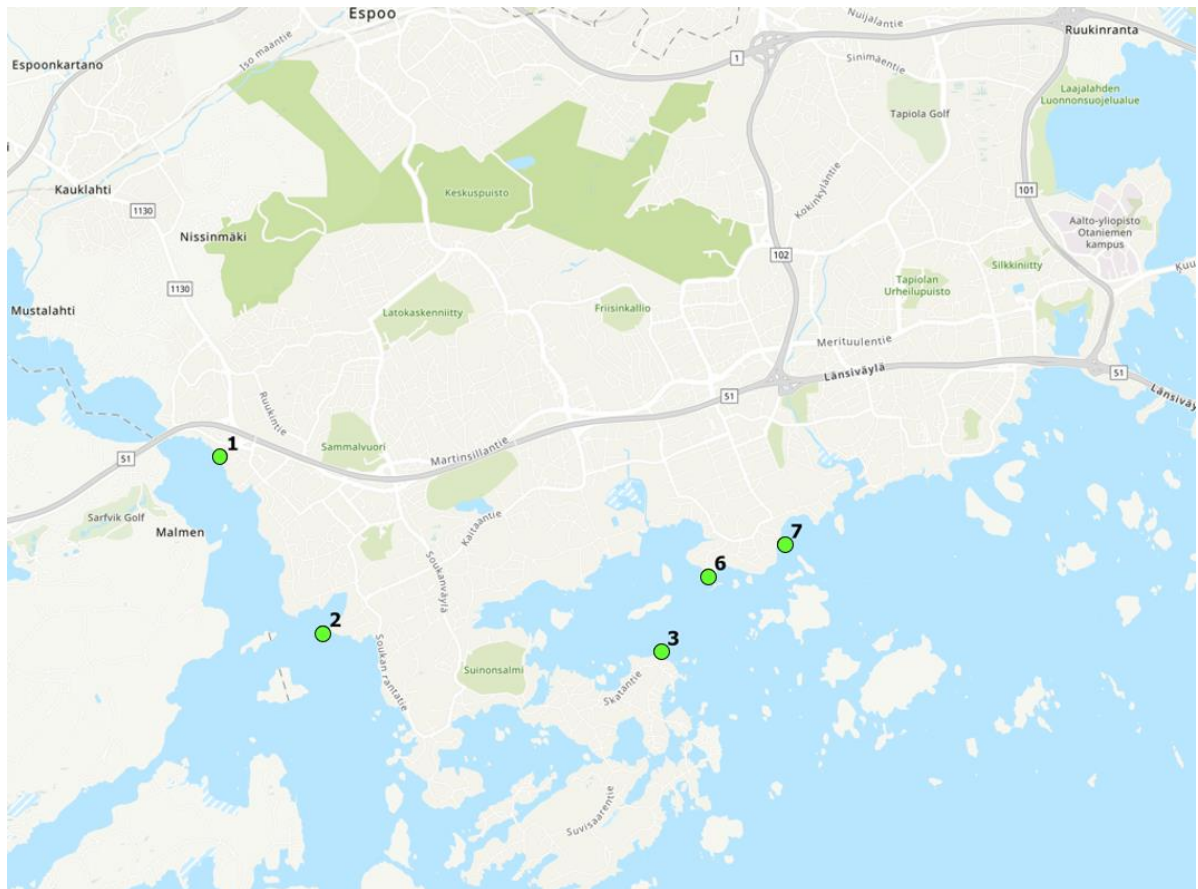
Vierasvenesatamatoimintojen järjestämistä varten venesatamassa tarvitaan myös vierasvenelaituri. Finnoon alueen rakentamisajalle tehdyt väliaikaiset laiturit eri satamissa voisivat toimia Finnoonsataman toteutumisen jälkeen vierasvenelaitureina. Vierasvenelaiturit eivät lisää kysyntää veneiden talvisäilytyspaikoille, sillä vierailevat veneet saapuvat satamaan vierailulle muista satamista.

Nykyiset laituripaikkojen lukumäärät venesatamissa on esitetty taulukossa 11. Kokoluokka kuvaan veneen varaamaa tavisäilytyspaikan kokoa, joka on hieman suurempi kuin itse laituripaikan mitoitus.

Taulukko 11. Nykyiset veneiden laituripaikkamäärät satamittain niiden arvioidun talvisäilytystilatarpeen mukaan jaoteltuna.

Satama	8 x <2,5 m	8 x 3,5 m	10,5 x 4,5 m	13 x 5 m	YHTEENSÄ
Kivenlahti *	168	372	90	57	687
Soukka *	96	251	66	24	437
Svinö*	0	226	46	0	272
Sepetlahti	0	98	0	0	98
Finnoonsatama					1300
Nuottaniemi *	30	162	62	173	427
Nokkala *	8	148	26	0	182
Haukilahti	109	370	141	36	656
Otsolahti	308	127	24	0	459
Laajalahti	0	125	0	0	125
Kaupungin satamat yhteensä	713	1879	455	290	4643
Tiilitehtaanlaituri	0	0	0	0	0
Laurinlahdensatama	22	76	31	34	163
Furuholmin satama ja Bodön satama	83	30	0	0	113
Otsolahti (Hakalehdon vene- ja kalakerho)	30	0	0	0	30
Kalanokan satama	11	97	11	1	120
Keilalahden satama	56	110	86	9	261
Lyökkiniemen laituri	0	8	22	0	30
Hiiralanlahden laituri	0	46	0	0	46
Sävasund	25	0	0	0	25
Hanikanlaituri	42	0	0	0	42
Kaitalahden satama	63	42	8	0	113
Kallvik	10	0	0	0	10
Amiraalinsatama	30	18	15	46	109
Kylälahdensatama / Byvikshamnen	136	0	0	0	136
Makkarlahden satama	45	0	0	0	45
Otasatama	8	40	34	11	93
Yksityiset satamat yh- teensä	561	467	207	101	1336
KAIKKI YHTEENSÄ	1280	2346	662	391	5979

*) Mahdollisuus lisätä laituripaikkamääriä

Kuva 7. Kaupungin maalla sijaitsevat venesatamat, joissa on potentiaalisesti mahdollista lisätä laituri-paikkojen määrää.

5.3 Palvelut venesatamissa

Satamakorteissa on esitetty kuvakkeilla satamatoiminnot ja tärkeimmät palvelut satamissa veneilijöiden näkökulmasta, saaristovenelaiturien sijainnit, mahdolliset vierasvenesatamatoimintojen sijoittuminen sekä muita oleellisia palveluita veneilijöille, ulkoilijoille ja alueen asukkaille.

Veneilyn näkökulmasta tärkeimpänä ovat satamatoiminnot, joita ovat veneluiska, nostopaikka, mastonosturi, vesipiste/pesupaikka, jätteenkeräyspiste. Kaikille satamassa asioiville ja vierailijoille tärkeitä palveluita ovat ravintolat/kahvilat, WC, uintipaikat, pysäköintialueet, joukkoliikenneyhteydet, saaristovenelaiturit sekä muut palvelupaikat, kuten seurojen majat, välinevuokraamot ja muut veneilijöitä ja vierailijoita palvelevat rakennukset toimintoihin.

Yksityisten venesatamien alue ja niillä sijaitsevat palvelut ovat pääsääntöisesti tarjolla vain jäsenille ja heidän vierailijoilleen.

5.3.1 Kaupungin merellinen varikko

Kaupungin merellisen varikon sijoittuminen Finnoonsatamaan olisi kokonaisuuden kannalta järkevin vaihtoehto. Varikon tilantarve on noin 2 ha, jonka sijoittaminen muihin satamiin tai ranta-alueille on erittäin haastavaa. Varikon tilantarvetta selittävät muun muassa Espoon virkistysaarten huoltokalusto sekä huoltoon liittyvä materiaali, Finnoonsatama sijaitsee keskeisellä paikalla, jonne on hyvät logistiset yhteydet niin maalta kuin mereltäkin.

Finnoonsataman rakentamisaikaisessa vaiheessa osa varikkotoiminnasta voisi olla mahdollista sijoittaa väliaikaisesti Kivenlahden sataman yhteydessä sijaitsevalle hiekkakentälle, joka palvelee nykyisin lähialueen kouluja sekä ulkoilijoita. Kivenlahden hiekkakentälle saadaan mahtumaan noin 0,4 ha alueelle varikkotoimintoja ja kentän kohdalle on mahdollista rakentaa laituri palvelemaan varikon toimintaa. Hiekkakenttä vaatii pieniä pohjanvahvistustoimia. Kentän ympäröivät alueet eivät sovellu varikkoalueeksi vasta valmistuneiden hulevesialtaiden ja maisemoinnin vuoksi. Myös ympäröivä puistoalue on varattu virkistyskäyttöön, joten puiden kaataminen vaikuttaisi merkittävästi alueen ilmeeseen ja vaikutukset olisivat pitkäkestoisia.

5.3.2 Vierasvenesatama

Kaupungin vierasvenesatamatoiminnot on esitetty sijoitettavaksi pääasiassa Finnoonsatamaan, Haukilahteen ja/tai Nokkalaan. Finnoonsataman suunnittelun yhteydessä vierasvenesatamatoiminnoille tulee varata tilaa ja myöhemmin määrittää satamaan toteutettavat laiturit ja palvelut vierasveneilijöiden näkökulmasta.

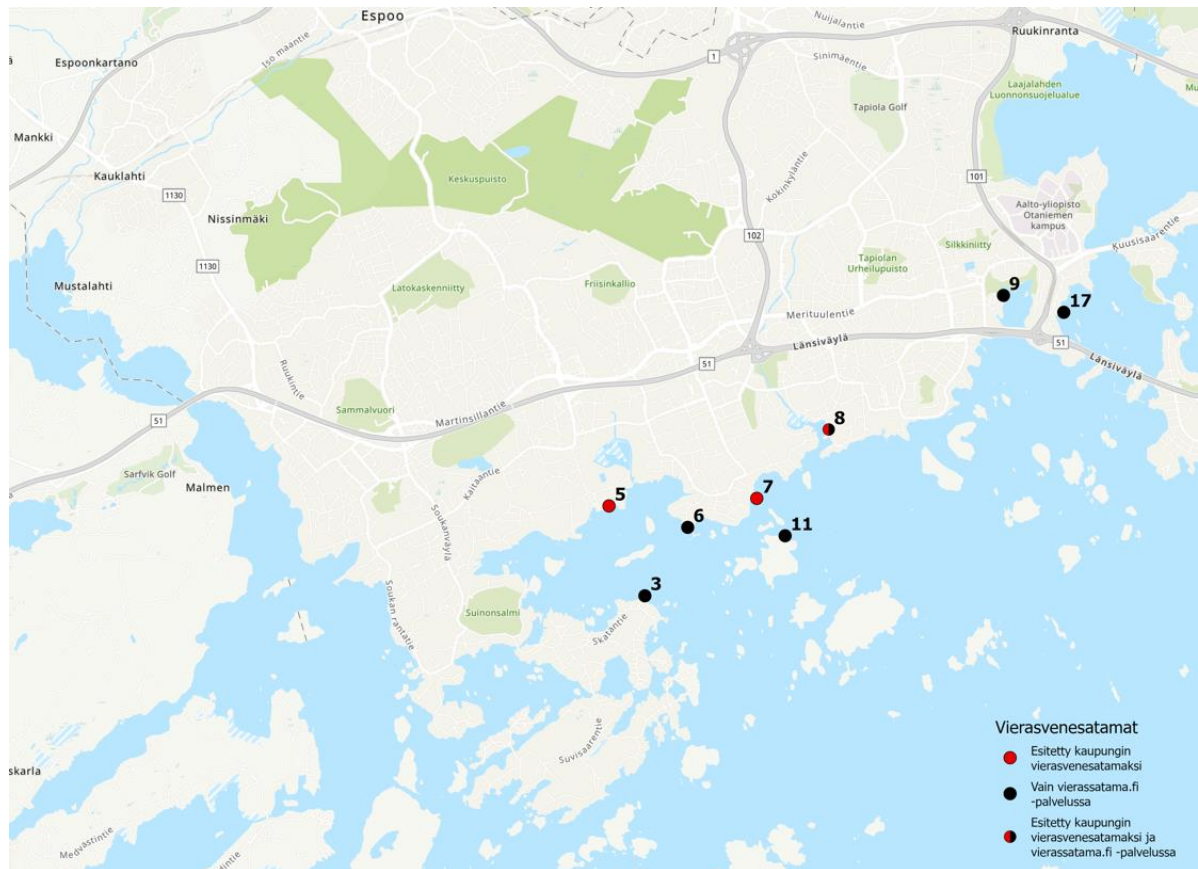
Haukilahten satamassa on ennestään venekerhon järjestämää toimintaa, joten mahdollisuudet yhteistyöhön voidaan ottaa toimintoja suunniteltaessa huomioon. Satamasta on hyvät joukkoliikenneyhteydet kaupunkikeskuksiin ja satama-alueella on runsaasti valmiita palveluita.

Vierasvenesatamatoimiston rakentaminen alueelle vie vähän tilaa. Toimiston minimivaatimuksena ovat wc-tilat, pieni keittotila ja työpiste. Vierasveneiden vastaanottolaituri voi sijaita samassa paikassa seuran tarjoaman vastaanottolaiturin kanssa.

Haukilahten satamassa ei kuitenkaan ole ennestään tilaa varsinaiselle vierasvenelaiturille. Tämä on kuitenkin toteutettavissa kasvattamalla Nokkalan laituripaikkojen määrää ja laituripaikkojen vuokrasuhteiden päättyessä, uudet paikat sijaitsisivat Nokkalassa. Muutaman vuoden syklillä Haukilahteen vapautuisi paikkoja vierasvenelaituria varten.

Vierasvenesatamatoiminnot voidaan sijoittaa myös Nokkalaan Haukilahten lisäksi tai sen tilalle. Nokkalan satamasta joukkoliikenneyhteydet ovat hieman kauempana satamasta kuin Haukilahtessa ja olemassa olevia palveluita on vähemmän. Satamaan on toteutettavissa toimisto, kuten Haukilahteen, mutta muiden toimintojen ja palveluiden järjestämiselle satamassa on hyvin vähän tilaa.

Kaupungin vierasvenesataman tai satamien toteuttaminen ei tarkoita nykyisten vierasvenesatamapalveluiden poistumista vaan uudet vierasvenesatamat tulisivat täydentämään osaltaan Espoon nykyistä tarjontaa ja tarjoaisi kattavampia palveluita vierasveneilijöille. Kuvassa 8 on esitetty työssä tunnistetut potentiaaliset sijainnit kaupungin vierasvenesatamiksi sekä vierassatama.fi -palvelun mukaiset nykyiset yksityiset ja seurojen tarjoamat vierasvenesatamat.

Kuva 8. Työssä esitetyt sijainnit mahdolliselle tulevalle kaupungin vierasvenesatamalle, sekä nykyiset sijainnit, joissa on tarjolla vierasvenesatamapalveluja (vierassatama.fi -palvelun mukaan).

5.4 Kustannukset

Kaupungin satamien ja Tiilitehtaanlaiturin satamakortteihin on laskettu suuntaa antavat kustannusarviot. Kustannusarviot eivät perustu paikalla suoritettuihin maastomittauksiin tai tutkimuksiin, vaan yleisiin kustannuslaskelmiin IHKU-ohjelmistolla. Kaupungin satamien kunnostuksesta ja laajennuksesta aiheutuneet kustannukset ovat noin 2,5 M€. Tämä arvio ei sisällä Finnoonsataman muutoksista aiheutuvia kustannuksia. Kustannusarviot satamakohtaisesti on esitetty seuraavassa taulukossa (taulukko 12).

Taulukko 12. Satamakorttien mukaiset arvioidut lisäkustannukset satamittain.

Satama	Kustannusarvio (€)	€/talvisäilytyspaikka
Kivenlahti	61 000	380
Soukka	350 000	12 070
Svinö	0	0
Sepetlahti	507 000	7 570
Finnoonsatama	ei arvioitu	ei arvioitu
Nuottaniemi	104 000	720
Nokkala	48 000	630
Haukilahti	286 000	2 860
Otsolahti	207 000	2 560
Laajalahti	41 000	610
Tiilitehtaanlaituri	862 000	13 850
YHTEENSÄ	2 466 000	

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän selvityksen tarkoituksena oli hahmottaa pienveneilyn tilatarpeiden kokonaisuutta tulevaisuudessa Espoossa. Selvityksessä laaditut satamakortit kuvaavat suuntaa antavasti, millaisia pienvenemääriä Espoon rannoille on mahdollista sijoittaa venesatamiin. Ne eivät siis ole suunnitelmia siitä, miten paikat tullaan toteuttamaan. Venepaikkojen tulevat lukumäärät ja niiden sijoittuminen Espoossa on lopulta poliittinen päätös ja satamakenttien maankäyttö ratkaistaan kaava-prosessien yhteydessä.

Vuonna 2017 laadittiin vaikeasti kuljetettavien veneiden talvisäilytyksen kokonaisratkaisun suunnitelma Espoon kaupungin hallinnoimille venesatama-alueille, jota on tässä selvityksessä päivitetty. Satamakortit on laajennettu kattamaan tietoja myös venesatamissa olevista laituripaikoista ja satamapalveluista Espoon kaupungin venesatamissa sekä yksityisissä Espoon alueella olevissa venesatamissa.

Säilytyskaudella 2022–2023 kaupungin satamissa oli talvisäilytyksessä noin 2 550 venettä. Osa näistä veneistä kuului kuljetusluokan 1 ja 2a veneisiin, joita on helppo kuljettaa yleisellä tie- ja katuverkolla. Espoon kaupunginhallituksen elinkeino- ja kilpailukykyjaostossa on päätetty (EKYJ, 1.12.2014, §123), että tiekuljetuskelpoiset (luokka 1 ja 2a) veneet siirretään Ämmäsmäen veneiden säilytysalueelle, jotta nykyisten satamakenttien maankäyttöä voitaisiin kehittää. Päätös vapauttaa tilaa vaikeasti kuljetettavien veneiden säilytykselle satama-alueilla. Nykytilanteessa osassa satamia tähän suuntaan on jo pyritty, mutta tavoitteeseen pääseminen vaatii yhteistyötä venekerhojen ja kaupungin välillä. Ämmäsmäellä sijaitsevalla veneiden säilytysalueella on tilaa noin 850 erikokoiselle veneelle, mutta talvisäilytyskautena 2022–2023 käytössä oli vain 22 % alueen kapasiteetista.

Tässä selvityksessä kaupungin venesatamiin on esitetty 1559 talvisäilytyspaikkaa vaikeasti kuljetettaville veneille, joista Finnoonsatamassa olisi noin 814 talvisäilytyspaikkaa, 2 ha kokoinen kaupungin varikkoalue sekä palveluille ja seurojen rakennuksille varattu alue. Satama-alueen yhteyteen tulee varata myöhemmässä suunnitteluvaiheessa myös tilaa pysäköinnille. Venesatamiin esitettyjen talvisäilytyspaikkojen lisäksi Ämmäsmäen säilytysalueelle mahtuu 850 venettä ympärivuotiseen säilytykseen. Nykyisten talvisäilytysalueiden lisäksi Tiilitehtaanlaiturin alueelle voisi olla mahdollista sijoittaa 130 kpl talvisäilytyspaikkaa luonto- ja kulttuuriympäristöarvoja kunnioittaen. Tiilitehtaanlaiturin käyttöönotto vaatii vuokrasuhteen purkamisen/raukeamisen tai yhteistyön vuokralaisen kanssa. Tämän jälkeen kaupungin venesatamien ja Tiilitehtaanlaiturin talvisäilytyspaikkojen määrä olisi yhteensä 1689 talvisäilytyspaikkaa. Finnoonsataman rakentamisen aikana satama-alue ei ole käytettävissä tai on vain rajatusti käytössä veneiden talvisäilytykseen. Finnoon alueella nykyisin talvisäilytyksessä oleville kaikille veneille ei ole osoittaa vaihtoehtoista säilytysaluetta Espoon kaupungin satamissa Finnoon rakentamisen ajaksi. Tässä tilantarvekartoituksessa on kuitenkin tunnistettu pienelle osalle veneitä vaihtoehtoinen talvitelakointimahdollisuus Finnoonsataman rakentamisajalle muissa Espoon satamissa, kun helposti kuljetettavia veneitä siirtyy aikaisempaa enemmän Ämmäsmäkeen.

Kun huomioidaan kaikkien tässä selvityksessä tarkasteltujen venesatamien mahdollistama veneiden talvisäilytyskapasiteetti, edellyttäisi nykyisen kokonaiskapasiteetin tavoittelemisen Finnoonsatamalta tulevaisuudessa suurempaa määrää talvisäilytyspaikkoja kuin 2017 tehdyssä selvityksessä arvioitiin. Tämä aiheutuu suunnitellun Skatanniityn säilytysalueen toteutumattomuudesta sekä Tiilitehtaanlaiturin pienemmästä kapasiteetista kuin vuoden 2017 selvityksessä oli esitetty. Tavoiteltava veneiden talvisäilytyksen kokonaiskapasiteetti on poliittinen päätös.

Espoon kaupungin alueella sijaitseviin yksityisiin satamiin voitaisiin tilavaraustarkasteluiden perusteella sijoittaa reilu 400 vaikeasti kuljetettavien veneiden talvisäilytyspaikkaa. Näiden

satamien järjestelyistä kuitenkin vastaa yksityinen maanomistaja tai kaupungin omistamalla vuokramaalla alueen vuokrannut taho. Nykytilanteessa suurimmassa osassa yksityisiä talvisäilytysalueita säilytetään lähinnä kuljetusluokan 1 tai 2a veneitä satamiin johtavien väylien mataluuden takia.

Laituripaikkatarjonnan oletetaan pysyvän kokonaisuudessaan nykyisellään Espoossa, vähäinen venepaikkatarjonnan lisäysmahdollisuus on kuitenkin tunnistettu muutamassa Espoon kaupungin satamassa, kasvanut venepaikkojen määrä tarkoittaa myös tarvetta kasvattaa veneiden talvisäilytyspaikkamäärää. Finnoonsataman kokonaislaituripaikkamäärän oletetaan lähtökohtaisesti pysyvän uuden sataman toteutuksen jälkeen nykyisellä tasolla (1300 laituripaikkaa). Finnoonsataman rakentamisajalle ei alueella nykyisin oleville veneille ole osoittaa vaihtoehtoisia venepaikkoja Espoon muissa satamissa tai vaihtoehtoista uutta satamaa. Vierasvenesatamatoimintojen ja -laiturin järjestäminen ei vaikuta veneiden talvisäilytyspaikkatarpeeseen, sillä vierasveneet saapuvat lyhytaikaiselle vierailulle muista satamista.

Mikäli esimerkiksi veneiden omistus- ja talvisäilytysosuuksat säilyisivät nykyisenkaltaisena ja vain väestönkasvu otettaisiin huomioon, tarvittaisiin 10 vuoden päästä 300 uutta talvisäilytyspaikkaa, joista noin 180 olisi vaikeasti kuljetettavia. Veneiden lukumäärän kehitys ja tulevaisuuden talvisäilytystrendit ovat kuitenkin vaikeasti ennustettavissa. Veneiden lukumäärän kehitykseen vaikuttavia tekijöitä on muun muassa muutokset taloudellisessa tilanteessa tai ostovoimassa sekä uusien palveluiden, kuten yhteisalusten suosion lisääntyminen.

Satamakorttien mukaisen muutosrakentamisen on arvioitu maksavan 2,5 miljoonaa euroa. Tästä kustannusarviosta nykyisten satamien muutosrakentamisen arvioidaan maksavan noin 1,6 miljoonaa euroa ja Tiilitehtaanlaiturin toteuttamisen noin 0,9 miljoonaa euroa. Finnoonsataman kustannusarviota ei ole laadittu merkittävien epävarmuustekijöiden vuoksi.

Meren rannalla ja satama-alueillaF pyritään palvelemaan monipuolisesti espoolaisia asukkaita ja esimerkiksi suuralueille laaditut virkistysvisiot ja Espoon ranta-alueita koskevat muut kehittämissiot viitoittavat näitä suuntia.

Ennen kuin alueita aletaan suunnitella tai rakentaa kaikki alueeseen liittyvät lähtötiedot tarkistetaan. Alueiden tarkemman suunnittelun lähtötiedoksi on syytä koota ajantasaiset tiedot ympäristöarvoista ja tarvittaessa päivittää uusin selvityksin tiedot huomioitavista suojeltavien luontokohdeiden ja lajien esiintymisestä alueilla. Myös haitallisten vieraslajien selvittämistä suositellaan.

7. LÄHDELUETTELO

Espoon kaupunki (2016) Veneiden talvisäilytys Espoossa. Raportti. 14.6.2016.

Espoon kaupunki (2017). Veneiden talvisäilytyksen kokonaistarkastelu. Raportti 2017.

Finnboat (2009) Visio 2025: Palvelutoiminta venealan liiketoiminnan kehityksen keskiössä. Tutkimusraportti.

Finnboat (2012) Visio 2025: Tulevaisuuden venepalvelut. Loppuraportti.

Helsingin kaupunki (2015) Veneiden talvisäilytys Helsingissä. Raportti. Liikuntaviraston julkaisusarja B/53.

Porvoon kaupunki (2017) Porvoon kaupunki valmistelee Tolkisten alueen ostamista Gasumilta <https://www.porvoo.fi/porvoon-kaupunki-valmistelee-tolkisten-alueen-ostamista-gasumilta>. 1.2.2017.

Helsingin seudun avoimet tilastotietokannat. Helsingin seudun väestö 31.12.1979-2021 sekä väestöennustevaihtoehdot 31.12.2021 – 2060. https://stat.hel.fi/pxweb/fi/Aluesarjat/Aluesarjat__vrm__vaenn__umkun/Hginseutu_VA_VE01_Vaestoennuste_PKS.px/table/tableViewLayout1/ Viitattu 2.8.2023.

Trafi (2023) Vesikulkuneuvojen avoin data. 2023.

Haaga-Helia (2021) Veneilyn taloudelliset vaikutukset 2021, julkaisut 8/2021. <https://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/file/2021-10/veneilyn-talousvaikutusten-selvitys.pdf> C:\Users\SIRA\Espoo_venesatamat\veneilyn-talousvaikutusten-selvitys.pdf (viitattu 2.8.2023).

Suomen Purjehdus ja Veneily ry (2020). AALLONHARJALLA Suomalainen veneily nyt ja tulevaisuudessa. Tutkimustulokset Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n veneilykyselystä ja seurahaastattelusta 2019-2020. <https://spv.fi/wp-content/uploads/2020/05/Loppuraportti-tutkimuksista-SPV.pdf> (viitattu 2.8.2023).

Espoon kaupunki (2018) Espoon Mustalahden luontoselvitys 2018. Tutkimusraportti 2018.

Espoon kaupunki (2019) Espoon Mustalahden kulttuuriympäristöselvitys 2019. Raportti 2019.

